

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA- ÉS IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA - ALAPÍTVÁ 1913-BAN

J Ó S Z E R E N C S É T !

Bányásznap 2021, Gyöngyös

A 71. Bányásznap országos központi ünnepe – a pandémia okán bevezetett korlátozó intézkedések tavaly ezt megakadályozták – ismét személyes részvétellel került megrendezésre ezúttal Gyöngyösön a GYÖNGYÖK Mátra Művelődési Központban. A szervezők, az eddigieknek megfelelően, az Innovációs és Technológiai Minisztérium, a Magyar Bányászati Szövetség, a Bánya és Energia és Ipari Dolgozók Szakszervezete, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület voltak, kiegészülve a házigazda MVM Mátra Energia Zrt.-vel.

A színpadon helyet foglaló elnökség tagja volt: Prof. Dr. Palkovics László miniszter, Innovációs és Technológiai Minisztérium. Dr. Fónagy János országgyűlési képviselő, a nemzeti vagyonért felelős parlamenti államtitkár, miniszter-helyettes. Kovács Pál a Paksi Atomerőmű kapacitásának fenntartásáért felelős államtitkár. Kádár Andrea Beatrix az Innovációs és Technológiai Minisztérium energetikáért felelős helyettes államtitkára. Horváth Péter János a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal elnöke. Dr. Fancsik Tamás a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat elnöke. Kóbor György az MVM Energetika Zrt. elnök-vezérigazgatója. Oravecz Zsolt az MVM Mátra Energia Zrt. vezérigazgatója. Homonnay Ádám a Bányászati Szövetség elnöke. Rabi Ferenc a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete elnöke. Dr. Hatala Pál Országos Magyar Bányászati

és Kohászati Egyesület elnöke. Prof. Dr. Mucsi Gábor a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánja.

Az ünnepség levezető elnöke – ugyancsak hagyományosan - Dr. Zoltay Ákos az MBSZ főtítkára volt, aki köszöntötte az ünnepség résztvevőit az ünnepi elnökség tagjait. Az ünnepség résztvevői egyperces néma felállással emlékeztek az elhunyt bányász társakra.

Ezt követően Rabi Ferencnek, a BDSZ elnökének ünnepséget megnyitó gondolatait hangzottak el, majd Prof. Dr. Palkovics László innovációs és technológiai miniszter mondta el ünnepi beszédét.

Dr. Fónagy János miniszterhelyettes is köszöntötte a 71. Bányásznap országos rendezvényének résztvevőit.

Az ünnepség tradicionális eseményeként került sor – a bányászatban kiemelkedő teljesítményt nyújtók kitüntetésére. Prof. Dr. Palkovics László innovációs és technoló-

giai miniszter „Kiváló Bányász” kitüntető címetek-, Miniszteri Elismerő Okleveleket adományozott és átadta a „Magyar Bányászatért” Életmű Díjakat, illetve szakmai érdemermeket. A több évtizedes munkásságuk elismerésére szolgáló „Bányász Szolgálati Okleveleket Homonnay Ádám az MBSZ- és Rabi Ferenc a BDSZ elnökei adták át. Az ünnepség keretében továbbá Rabi Ferenc a BDSZ elnöke bányásztelepülési polgármesterek „Bányász gyűrűt” illetve BDSZ Művészeti Nívódíjakat adományozott.

Az ünnepség hivatalos része – énekléssel – a Bányász Himnusz közös eléneklésével zárult. Az állófogadáson – az ünnepség házigazdájaként – pohárköszöntőt mondott Oravecz Zsolt MVM Mátra Energia Zrt. vezérigazgatója.

(Az alábbiakban a megnyitó és az ünnepi beszéd szerkesztett változatát olvashatják. – A szerk.)

Rabi Ferenc megnyitó beszéde

Jó szerencsét!

A kétezres években ötödik alkalommal kerül megrendezésre a Bányásznap

Gyöngyösön. Az MVM Mátra Energia Zrt. tulajdonosainak, menedzsmentjének, a helyi szakszervezet és üzemi tanács képviselőinek szeretném megköszönni ünnepségünk megrendezését. A „mátrások” is mindig jó házigazdái voltak a központi ünnepségnek.

Az elmúlt négy, Gyöngyösön lebonyolított központi bányásznapokon a bányászok foglalkoztatása, a munkahelyek megőrzése érdekében újabb és újabb kihívások megoldásáról szóltak az ünnepi beszédek. A külfertéses szénbányászat jövője érdekében a hazai energiaellátás biztonságáról, a hatékonyság növeléséről, az erőművi retrofit, kintelenítő programról, a villamosáram-piac nyitásáról, a szén-dioxid kibocsátásról. Napjainkban a zöld átmenet kihívásairól, az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerrel, az energiatárolás szükségességéről.

Sokáig bíztunk abban, hogy megépülnek az új erőművi blokkok, hogy a százéves kitekintéssel is elegendő lignitvagyon kitermelésre, felhasználásra kerül. Ma már tudjuk, hogy a szénre, lignitre épülő villamosáram-termelés befejeződik, új szénalapú, kibocsátáscsökkentés nélküli nemzetközi hőenergia-termelés beruházásának finanszírozását a G7 államok és az Európai Unió is megszünteti. A kibocsátás-csökkentés új technológiai megszülettek, de kérdés, hogy versenyképessé válnak-e, lesz-e még jövője a szénnek, a lignitnek? Szerintem igen.

A munkavállalók tudták, tudják, hogy a szerkezetváltás bekövetkezik. Ezért igényelték, hogy a szakszervezetek próbáljanak meg számukra kiszámítható, bizonytalanságot csökkentő tulajdonosi döntéseket elérni.

(Folytatás a 2. oldalon)

GINOP bányászati projektünk

A „Munkaerőpiaci alkalmazkodóképesség fejlesztése és az átmenet támogatása a Bányászat, kőfejtés ágazatban” címmel elnyert projektünk megvalósítása a végéhez érkezett. Az elmúlt másfél évben azon dolgoztunk, hogy a Mátrai Erőmű Zrt. – új nevén MVM Mátra Energia Zrt. – szerkezetváltása kapcsán hogyan javíthatunk az ott dolgozók munkaerőpiaci alkalmazkodóképességén, milyen feltételek megléte esetén lehet az átmenet igazságos és méltányos.

Projektünk támogatása a GINOP keretén belül az Európai Szociális Alap felhasználásával történik, melyre a munkaadói szociális partnerünkkel, a Magyar Bányászati Szövetséggel közösen, konzorciumi formában pályáztunk 2019-ben a Pénzügyminisztérium felhívásának közzététele után. Célunk az „előre-menekülés” volt! Az Európai Parlament által elfogadott környezetvédelmi előírások különösen nehéz helyzetbe hozták az európai szénérművet, így a lignitet használó Mátrai Erőművet is, melyet a szén-dioxid kvóta árak emelkedése is sújtott. Jól láttuk, hogy a két bányában (Visonta, Bükkábrány) dolgozók számára megoldást, kiutat kell találni, nem szabad magukra hagyni a munkavállalókat.

Úgy építettük fel a projektünket, hogy annak szinte minden eleme, javaslata a munkaerő-piaci átmenet zavartalan lebonyolítását szolgálja, csökkentve a bányász munkavállalók bizonytalanságát, kiszolgáltatottság érzetét. Ezért is vizsgáltuk meg a régió főleg bányai foglalkoztatási, munkaügyi kérdéseit, azok kritikus pontjait.

A Mátrai Erőmű Zrt. a régió egyik legnagyobb foglalkoztatója, szerkezetátalakítása hatással van a térség iparára és munkaerőpiacára.

Elemeztük az Észak-magyarországi régió munkaerő ingázási és a mobilitási jellemzőit is, annak érdekében, hogy a láthassuk, hogy a ME Zrt. dolgozói számára jelenthet-e problémát a lakóhelyétől távolabbi munkavégzés. A munkaerőpiaci átmenetet segítő végeztünk kutatást a régió cégeinél, melyek az Erőmű 50 kilométeres körzetében helyezkednek. A leválogatás során a mintába 101 település és 401 vállalkozás esett. A projekt honlapján elérhetővé tettük az adatbázissal rendezett összegyűjtött adatokat.

Az elmúlt évek, évtizedek megmutatták, hogy egy ekkora volumenű átalakítás, mint ami a társaságra, annak dolgozóira vár, nem zajlik le stresszmentesen, folyamatos a bizonytalanság a dolgozók életében. Ezt csökkentheti az állandó párbeszéd a munkaadó és a munkavállalók képviselői között, ennek fontos eszköze a kollektív szerződés, amelyet be kell tartani, mint egy jogszabályt. Ezen eszköz fontos lehet az átmenet időszakában, ezért is foglalkoztunk vele.

A projektünk keretében 7 ország szénkivezetési tapasztalatait is elemeztük, valamint tanulmányoztuk a Világbank ezen témában leírt ajánlásait is. A német példa megmutatta számunkra, hogy mennyire komplex, sokszereplős egy szerkezetátalakítási folyamat, milyen fontos bevonni az érintettek legszélesebb körét (állam, önkormányzatok, egyetemek, tudósok, civil szervezetek, szakszervezetek és nem utolsósorban a munkavállalók), hogy a tervezett intézkedések támogatást élvezhessenek. Egyúttal az is látszik, hogy az alapos tervezés mellett, kiemelkedően fontos a megfelelő, részletes kommunikáció. Érdemes idézni a Világbank ajánlását is a szénbányák bezárása kapcsán: „A bányabezárás egy szisztematikus folyamat, ami arra irányul, hogy csökkentse a szociális és munkapiaci hatásokat, jóval az elbocsátások előtt kell, hogy elkezdődjön ahhoz, hogy rendben lezajlj, kevésbé stresszes, és végül kevesebb költséggel járó eljárás legyen.”

Az átmenetre nem csak technikailag, műszakilag, a munkaerőpiacot elemezve kell felkészülni, hanem a Zrt-től elkerülő dolgozók munkaerőpiaci alkalmazkodóképességének javítása is elengedhetetlen. Erre is kerestünk megoldásokat a pilot (kísérleti) projektünk keretében. Feladatunk volt egy olyan módszertan kidolgozása, amely felhasználható más, szerkezetváltásra kényszerülő vállalatoknál dolgozók munkaerő-piaci alkalmazkodó képességének segítésére. A módszertan részletesen leírja a pilot projekt elemeit. Ennek keretében 16 órás stresszkezelő és kommunikációs készségfejlesztő tréningre is sor került, amelyen a résztvevők jelentős pozitív változása a megnyitót és a zárás között, nyitottságban, felzárkózásban, kommunikációban jól megfigyelhető volt. Többen jelezték, hogy a tréning hasznos volt, kibeszélhették a munkahelyi problémáikat. A vállalat átszervezése kapcsán különösen fontosnak tartották a megfelelő tájékoztatás, a bizonytalanság elkerülését.

Már említettem, mennyire fontos az átmenet folyamatába bevonni az érintetteket. Az egyeztetések, megállapodások szempontjából különösen igaz ez a „legszűkebb” körre, a munkáltatóra és a munkavállalókra. Ez a szociális párbeszéd világa és annak egyik legfontosabb dokumentuma a kollektív szerződés. Ezt a két területet is alaposan elemeztük, figyelve arra, hogy a Mátrai Erőmű Zrt.-nél, mint köztulajdonban álló munkáltatónál kötött kollektív szerződésre az Mt. szerint eltérő, a munkavállalók számára hátrányosabb szabályok vonatkoznak.

Projektünk eredményeit, elemzéseit felhasználva javaslatcsomagot készítünk a döntéshozók számára a bányászati ágazat munkaerőpiaci helyzetével, a rendelkezésre álló lehetőségekkel, kínálattal kapcsolatban. Már több fórumon elhangzott, hogy a klímaváltozás elleni harc, az energiatermelésből történő szénkivezetés talán legnagyobb vesztesei a bányászok, a bányászati szakmakultúra. Ezért is tarjuk fontosnak, hogy a munkavállalókat partnerként vonják be az átalakítási folyamatokba, részesüljenek megfelelő információban, hogy a szerkezetváltást támogassák, kapjanak jövőképet a saját és a családjuk megélhetése vonatkozásában is.

A projekt honlapja: <http://mepa.banyasz.hu/>

Szabó Tibor
projektkoordinátor

Rabi Ferenc megnyitó beszéde

(Folytatás az 1. oldalról)

Miniszter, miniszter-helyettes uraknak, a tulajdonos MVM-nek szeretném megköszönni, hogy tárgyalások után a bányaművelést, az erőművi blokkok működését 2025-ig biztosítják, majd azt követi a rekultiváció 2029-2030-ig, közben az új beruházásokkal munkahelyek teremtése megvalósulhat. „A dolgozók tovább-foglalkoztatása kiemelt prioritás a szénalapú villamosenergia-termelés kivezetése után is. A felszabaduló munkaerő állomány továbbképzése szükséges. Az érdeképviseleti szervezetekkel történő folyamatos egyeztetés segítheti az átalakítás okozta feszültségek kezelését.” hangsúlyozta tájékoztatójában a cégvezetés. Ennek gyakorlati megvalósulását várják a bányász és az erőművi munkavállalók is, kizárólag ezen elvek alapján lehet méltányos és igazságos az átmenet, elérve azt, hogy a jövedelmek reálértéke legalább ne csökkenjen, ha lehet növekedjen, hogy a foglalkoztatottak, a családok megélhetése az elért

életminőségen maradjon. A kiszámíthatóság fontos feltétele az is, hogy a korábbi kordvezményes nyugdíjazási lehetőségek új szabályozással elfogadásra kerüljenek. Ezt továbbra is várják a szénkölfejtésen dolgozók, de várják a kőolaj és földgáz bányászatban fűtőtoronynál munkát végzők is.

Tisztelt Ünneplők!

A bányászati munkahelyek megőrzése, bővítése érdekében a veszélyhelyzetet követően a bányász szakma is tett javaslatokat az európai helyreállítási és igazságos átmenetet biztosító pályázati lehetőségekre.

Kezdeményeztük, hogy a kis- és közepes szénbányászati vállalkozások termékváltás (pl. szén helyett építőanyag bányászat) esetén kapjanak lehetőséget, támogatást új, modern – digitalizációs elvárásoknak megfelelő – gépi berendezések beszerzésére. Ez biztosíthatja a munkahelyek megőrzését, segítheti a zöld átmenetet.

Indokoltnak látszik, hogy a körkörös gazdaság kialakítása érdekében a

bányászati hulladékok nagyobb arányban kerüljenek hasznosításra.

E mellett bízunk abban, hogy az ásványi nyersanyagok bányászata ösztönzésre kerül, ezt indokolják a rendkívül magas, állandósulni látszó világpiaci árak, az ipari ellátási láncok komoly problémái is a világban. Az Európai Unió és az IndustriAll Europe, az európai ipari szakszervezeti szövetségünk nyersanyag stratégiája is javasolja a tagállamok számára a kitermelő ipar erősítését. A meglévő bányászati tudásközpontok – egyetemek, a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat, a vállalkozásokat összefogó Magyar Bányászati Szövetség, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület és a kiváló vállalati szakemberek még tudják segíteni ezt a folyamatot.

Sokan kérdezik, hogy van-e még Magyarországon bányászat? Van, a szénhidrogén-, a szén-, a lignit-, az ásvány-, kő-kavics, homok és vízbányászat, földalatti térképész, a rekul-

tivációs folyamatok, a mérnöki tervező munka hozzájárulnak a bányászok tisztességes megélhetéséhez, országunk gazdasági növekedéséhez.

Hagyomány, hogy köszöntjük az évfordulós cégeket. Ebben az évben egy hír jutott el hozzánk, a 30 éves fennállását ünneplő Colas-Északkeleti vállalkozást, munkavállalóit szeretettel köszöntjük, gratulálunk teljesítményükhöz.

Tisztelt Hölgyeim, Uraim!

A haladó hagyományok ápolása, a közösségi élet fontos a bányász ember életében. A bányász munka nehézsége, veszélyei az egymásra történő odafigyelés szükségessége érték hordozó közösségeket teremtett, amelyek ma is működnek a bányász településeken. Igaz, egyre inkább idősödő tagsággal. Ezeken a településeken a következő napokban is bányásznap rendezvényeket bonyolítanak le. Vállalatainknál is megemlékezésekre, kitüntetések átadására kerül sor.

A bányászok büszkéek lehetnek arra, hogy őrzik a bányász, a selmeci hagyó-

mányokat. Tudjuk azt is, hogy talán ez a szakma hozta a legnagyobb áldozatot a bányabezárások, a munkahelyek elvesztése miatt a klíma- és természetvédelemért.

A 71. Bányásznap örömeinkre - a veszélyhelyzet után - személyes jelenléttel kerül lebonyolításra. Remélem, hogy elkerüljük a betegséget, hogy a vírus az elkövetkezendő időszakban sem okoz fennakadást a termelésben és a növekedés időszakát következik. A bányászmunka föld alatt, külszíni bányatérsgében, olaj és gázmezőkön és a földgáztárolásban egyaránt hozzájárul ehhez és ezen keresztül a bányászok, a bányász nyugdíjasok életminőségének javításához. Bízom benne, hogy ehhez meg lesz a kormányzati támogatás, a felelős minisztériumok, a jelenlévő döntéshozók támogatják a hazai bányászot és az ott munkát vállalkozat, az eredményes szociális párbeszédet.

Ennek reményében nyitom meg a Központi Bányásznap ünnepségünket. Jó szerencsét!

Palkovics László ünnepi beszéde

Tisztelettel köszöntöm a bányász szakma még aktív és már visszavonult képviselőit, mindazokat, akik őrzik és ápolják a hagyományokat, s akik gyakorolják is ezt. Komoly megtiszteltetésnek tartom, hogy kitüntetett meghívásuknak eleget téve, együtt ünnepelhetek a magyar bányásztársadalommal. Örömmre szolgál, hogy az ünnepség keretein belül átnyújthatom majd a szakma kiválóságainak járó miniszteri elismeréseket. A bányászok minden szeptember elején összegyűlnek emlékezni és a jövőbe tekinteni. Ezen a napon egy kicsit több figyelmet kap a sokak által igaztalanul leírt iparág.

Tisztelt hölgyeim és uraim!

Az energiaellátás biztonsága és a szükséges nyersanyagok biztosítása mindenütt kiemelt nemzetstratégiai, nemzetbiztonsági kérdés. Így van ez Magyarországon is. Az energiaforrások iránti folyamatos és egyre növekvő kereslet, az ellátásbiztonság zavartalanlásának garانتálása, megfizethető áron fenntartható hatékonyabb és innovatívabb megoldások fejlesztését és bevezetését teszi szükségessé. Napjaink legfontosabb feladata a világhárvány közvetlen következményei-

nek kezelése, kedvezőtlen hatásainak az ellensúlyozása. A magyar kormány is a gazdaság lehető leggyorsabb újra indításán, versenyképességének megőrzésén, s megerősítésén dolgozik. Ágazatonként vizsgáljuk a helyreállításhoz való hozzájárulás lehetőségeit. Azon vagyunk, hogy a bányászatban dolgozók számára is a lehető leggyorsabb jövőképet kínáljuk. A kormány számára fontos, hogy tartósan és jelentősen növekedjen a gazdaság, rendelkezésre álljanak a szükséges erőforrások, kiszámítható és igazságos környezetet teremtsünk és senkit ne hagyjunk hátra az energia átmenetben.

Az ágazat eredményei kiemelkedően jók. A kitermelt nyersanyagok mennyisége 2016-2019 között átlagosan huszonnyolc százalékkal nőtt. Kiemelkedő a kőolajtermelés, amely hatvanegy százalékos növekedést mutatott, ahogy a nem fémes nyersanyagoknál is erőteljes termelésemelkedés volt tapasztalható. A kitermelt cement és mészipari nyersanyagok mennyisége tizenhárom százalékkal, az építő és díszítő kő ötvenkét százalékkal, a homok kilencvenhat százalékkal a kavics közel hetven százalékkal nőtt, míg a kerámia-ipari nyersanyagok mennyisége negyvennégy százalékkal emelkedett.

Az elmúlt években a geotermikus energia hasznosítása bővült, reméljük, hogy ez a tendencia folytatódni fog. Az intenzív termelésnövekedés jól mutatja, hogy a bányászat perspektivikus idő elé néz. Hogyan járulunk hozzá, hogy kihasználjuk a bányászatban rejlő lehetőségeket? A közeljövőben meg fog térülni, hogy megkönnyítettük az adminisztrációt. Az ágazat segítése érdekében, az elmúlt időszakban, jelentősen egyszerűsítettük a bányajáradék bevallását és befizetését. Digitalizáltuk az egész folyamatot, bevezetve az úgynevezett e-bányajáradékot. Új alapokra helyeztük a bányajáradék számítását is.

A földgáz esetében a gázpiaci áraihoz kötve, az olaj esetében pedig minőségi kritériumok bevezetésével. A világhárvány közvetlen következményeinek kezelése, hatásainak ellensúlyozása érdekében megújítjuk az építőipari

alapanyagok kitermelésére vonatkozó szabályozást is. Dolgozunk a távolabbi jövőn is, ennek a munkának az új nemzeti stratégia az alapja. Legfőbb célunk

nap helyszínéül választott Gyöngyös és térsége fejlődése iránt. Ebben kulcsszerepet tölt be a Mátrai Erőmű, amely nemcsak a hazai energiaellátásban meghatározó tényező, hanem kiemelt fontosságú regionális foglalkoztató

is. Jelenleg, közvetlenül, mintegy kétezer-négyszáz saját munkavállalónak biztosít kenyérkeresetet, de működése további több ezer család számára jelent

ban megjelennek az olyan globális trendek, mint az automatizáció térnyerése. A Mátrai Erőmű sajátossága és előnye ugyanakkor, hogy a bányászati foglalkoztatottak több mint háromnegyede speciális szaktudással kilencvenhét százaléuk pedig szakképesítéssel bír.

A bányaterületek rekultivációjában a fejlesztések előkészítésénél, a műszaki fejlesztési feladatokban, az átszervezés és az építési munkálatok során jelentős többletigény keletkezik. A szerkezetátalakítás programja a tervekkel összhangban zajlik, a Mátrai Erőműnél 2025-ig felszabaduló munkaerő elhelyezésére is képesek leszünk megoldást találni. A szakemberek a térségbeli autóipari, fémipari, hegesztői, gépkezelői, vagy robottechnikai munkakörben, meglévő tudásukra alapozó egyéb ipari termelésben, például a gép- vagy acélszerkezet gyártásban, logisztikai szolgáltatásban találhatnak munkát. A helyi munkaerő-piac a regionális foglalkoztatást bővítő támogatásokkal és új beruházások ösztönzésével is élénkíthető. Méltányos átmenetet fogunk biztosítani, amelynek elsőleges eredménymutatója a munkahelyek megtartása lesz. A Mátrai Erőmű nem csak a térség, hanem az ország egyik legjelentősebb energetikai beruházásával újul meg. A fejlesztés során számos szempont egyidőben teljesül Magyarországi energiabiztonságának megőrzésétől, a természeti környezet védelmének át, a több ezer munkahely megvédéséig.

Tisztelt hölgyeim és uraim!

Az erőmű modernizálásokról azt valljuk, hogy a helyi lakosság energiaellátása a földgáz, s a megújuló energiák felhasználásával környezetileg fenntarthatóvá válik. Az új beruházás új munkahelyeket teremt, s végső soron a természet az egész társadalom javát szolgálja. Nem kell tehát döntenünk, hogy a bányászatot, a kormány stratégiai célja, hogy az igazságos átmenetben senkit ne hagyjon hátra, javítsa a régió versenyképességét, támogassa a továbbképzést, átképzést, s biztosítsa a bányászok elhelyezkedését a zöldgazdaság területén. Az átmenet csak akkor lehet sikeres, ha a következő generáció a iparág szereplőivel szereplőivel összefog. A térség óriási szerencséje, hogy ügyüknek olyan határozott, megalkuvást nem ismerő harcosa van, mint Horváth László országgyűlési képviselő. Alig múlik el nap, amikor nem kéri számon rajtunk a Gyöngyös környéki családok megélhetésének garantálását célzó intézkedések előrehaladását. Lelkiismeretes és állhatatos küzdelme láttán egy percre sem lehet kétséges, hogy a város és vidéke jó kezében van nála.

A magyar iparfejlesztésben, a jele-

nünk megépítésében korszakos szerepet vállaltak a bányászok. Okkal bízhatunk abban, hogy velük együtt a rájuk jellemző bátorsággal, sok munkával és kitartással közös jövőnk is biztonságban van. Magyarország ellátásbiztonságának megerősítése, az energiaszektor alakítása, s a klímaváltozással kapcsolatos gazdaságfejlesztés lehetőségeinek ösztönzése érdekében egyre nagyobb mértékben érdemes a megújuló energiaforrásokra támaszkodnunk. A fenntarthatóság követelményeit szem előtt tartva az ország

innovatív energiaellátásának egyik biztosítékeként tekintünk a geotermikus energia kutatásra, művelésére és hasznosítására. A földhő a 21. században már olyan korszerű technológiákkal hasznosítható, amelyek megkerülhetetlen energiaforrássá teszik a gazdaság zöldítésében. Kidolgoztunk egy átfogó fejlesztési koncepciót a geotermikus beruházások kezdeti magas földtani kockázatának kezelésére. Ezzel a szektor újabb jelentős hozzájárulást tesz a gazdaság fejlesztéséhez. Dolgozunk egy másik támogatási rendszeren is,

amely megújuló energia-alapú, s hatékony távhő-rendszer kialakítását, bővítését, s fejlesztését célozza meg, a teljes értéklánc kiépítése érdekében. A közeljövő nagy feladata lesz a rendelkezésre álló földtani és másodnyersanyag információk pontosítása, újraértékelése, az erőforrások leltárba vétele, digitalizációja, a későbbi beruházások elősegítése érdekében. Ennek első lépése az Innovációs és Technológiai Minisztérium támogatásával már megvalósult. Európai szinten egyedülálló országos geotermikus rendszert alakít-

tottunk ki, amely a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat digitális térkép-tárában érhető el. Ezek a célok, tervek, feladatok, kihívások a bányászok együttműködésével biztosítják, hogy Magyarország, a magyar gazdaság felkészültsége, önállósága és reagáló képessége fennmaradjon. A mai napon több kiváló kolléga évtizedes munkáját, tiszteletre méltó életpályáját ismerjük el, ám a vírus-helyzet kezeléseért az egész szakmát köszönet illeti. A bányász szervezetek példamutató fegyelmével, precíz szer-

vezettséggel alkalmazkodtak a vész-helyzethez, s nagyon rövid idő alatt biztosították a biztonságos és folyamatos munkavégzést. Példájuk minket is munkára, küzdelemre, haladásra kötelez. Minden bányász megérdemli, hogy a Bányászhimnusz „...szerencse fel!” sorával tekintsen a jövőbe. Nem is mehetünk előre másképp, mint a múlt értékeire alapozva, megőrizve és tovább adva mindazt, ami jó, ami értékes. Ezekkel a gondolatokkal kívánok Önöknek sok sikert, s megbecsülést a további munkájukhoz!

Kitüntetettjeink

A 71. Bányásznapi alkalmából „**Kiváló Bányász**” kitüntető cím elismerésben részesült: **Besenyei Kornél** Lasselsberger Hungária Kft. Nyékládházi kavicsbánya helyettes bányamester. **Simon Dezső** WIENERBERGER Zrt. bányamestere. **Turi Sándor** Magyar Horizont Kft. kútkezelője. **Bakaity István** MOL Nyrt. Techn. Folyamatmenedzsment műszaki biztonsági szakértő. **Géczi Miklós** Perlit92' Kft. Nehézgépkész. **Greza Dezső** József MOL Nyrt. CO2 dúsító operátor. **Hegyi Ferenc** Mátrai Erőmű Zrt. Központi Karbantartó Villamos javító üzletágvezető. **Hernádi Béla** Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi Bánya Részlegvezető. **Höhn Zoltán** Bányavagyon Hasznosító Kft. dispécser. **Kiss István** RIKOPET Kft. Gázgyújtó- és kútkezelő. **Kiss Károly** GEOINFORM Kft. Senior csoportvezető. **Lakatos Péter** Magyar Földgáztároló MFGT Zrt. Műszeres üzemviteli szakértő. **Polgár Péter** MECSEKÉRC Környezetvédelmi Zrt. Gépkész, lakatos. **Prétor Csaba** Duna-Dráva Cement Sejce Kőbánya gépkész. **Raffai Tibor Imre** MB 2001 Kft. mentési specialista. **Sőregi Zoltán** COLAS Északkeleti Kft. technológia irányító. **Sütő Ferenc** OMYA Hungária Kft. vagontöltő. **Szűcs Sándor** Lasselsberger Hungária Kft. TMK-vezető. **Téczy**

Róbert Rotary Fűrési Zrt. Nitrogén supervisor. **Tóth Zoltán** Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi Bánya rakodómester. **Veréb-Zakar István** Omya Hungária Kft. - Bányauzem Bányai csoportvezető. „**Miniszeri Elismerő Oklevél**” elismerésben részesült: **Cziráki Adorján Dr.** Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat Elnöki jogi főtanácsadó. **Csontos Tibor** COLAS Északkeleti Kft. Tállya Ü. villanyszerelő. **Derekas Zoltán** Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi üzemeltetési osztályvezető. **Gurka Attila Dr.** MOL Nyrt. Kútmunkálási technológus. **Konrád Alajos** Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat bányászati és gázipari ügyintéző. **Orosz László** Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat Geoinformatikus kutató, osztályvezető. **Pozsár Sándor** KÖKA Kft. bányamester. **Rofrits Vilmos** NITROKÉMIA Zrt. felelős műszaki vezető helyettes, terepi koordinátor. **Tóth Péter** O&G CENTRAL Kft. Senior termelési geológus. **Török Kálmán Dr.** Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat Hivatali főtanácsos II. **Virág Zoltán István Dr.** Miskolci Egyetem MFK Egyetemi docens. A Magyar Bányászati Szövetség Elnöksége

Dr. Szabó György úrnak, 80. születésnapja alkalmából, a hosszú és maig aktív pályafutása során - többek között - a MOL Rt. megalakulás-kori korábbi vezérigazgatójaként, később a TDE Services Kft. alapító igazgatójaként is a szénhidrogén-bányászatban végzett több évtizedes kiemelkedő munkássága, szakmai életútja elismeréseként „**Magyar Bányászatért**” **Életmű-díjat** adományozott. **Németh György** úrnak, a Magyar Bányászati Szövetség alapító elnökének, a Veszprémi Szénbányák ny. vezérigazgatójának, 85. születésnapja alkalmából, a szénbányászatban végzett több évtizedes sikeres munkássága, a hazai bányászat és bányavállalkozások szakmai összefogásában, a szövetségi érdekérvényesítésében és a térségi hagyományörzésben végzett kiemelkedő életútja elismeréseként „**Magyar Bányászatért**” **Életmű-díjat** adományozott. **Dr. Káldi Zoltán** úrnak, a Veszprém Megyei Kormányhivatal főosztályvezető bányakapitányának, a bányászatban és a bányászati szakigazgatásban végzett több évtizedes kiemelkedő szakmai, bányafelügyeleti munkássága elismeréseként a „**Magyar Bányászatért**” **szakmai arany érdemérmét** adományozott. **Boros Dénes** úrnak, a DUSZÉN Bányászati Kft. igazgatójának, a szénbá-

nyászatban végzett több évtizedes kiemelkedő szakmai munkássága elismeréseként a „**Magyar Bányászatért**” **szakmai ezüst érdemérmét** adományozott. Több évtizedes szakmai munkájuk, hűségük elismeréseként a 71. Bányásznapi országos központi ünnepségén „**Bányász Szolgálati Oklevél**” kitüntetésben részesültek. **45 éves szolgálatért:** **Cselei Zoltán** Mecsekérc Zrt. nehézgépkész, gépkocsivezető. **Takács Lajos** Kardoskút Földgáztároló kompresszor és gázelőkészítő ber. kezelő. **40 éves szolgálatért:** **Horváth Gyula** Bányavagyonhasznosító Kft. kompresszor és gázelőkészítő ber. kezelő. **Szekér Imre** Pusztaderics Földgáztároló kompresszor és gázelőkészítő ber. kezelő. **Turák Zoltán** EDV Zrt. vízmű gépész. **35 éves szolgálatért:** **Gérnyi István** Pusztaderics Földgáztároló műszakfelelős. **Dr. Havasi István** Miskolci Egyetem, egyetemi tanár. **Lukács Ernő** Pusztaderics Földgáztároló termelőmester. **Olajos Gábor** Kardoskút Földgáztároló műszakfelelős. **Rávai Imre** Zsana Földgáztároló kompresszor és gázelőkészítő ber. kezelő.

30 éves szolgálatért: **Erdélyi Lajos** Műszaki irányítás MFGT műszaki irányítás vezető. A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a településen élő aktív- és nyugdíjas bányászközösségek támogatásáért, a bányász emlékek és hagyományok ápolásáért - a helyi szervezetek javaslatára - **emléklapot és ezüst bányászgyűrűt adományozott:** **Poppréné Révay Gyöngyi** asszonynak, Pilisszentiván község polgármesterének. **Vincze László** úrnak, Mátraszele község polgármesterének. A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a bányász kulturális örökség és hagyományörzés terén végzett kiemelkedő munkásságának elismeréseként **Művészeti Nívódíjat adományozott: a Tatabányai Bányász Fúvószenekar és a zenekar vezetője Soltész Kálmán** részére. A **Bányászszív Dalcsapat és Bocz József** alapító, vezető részére. A **Sárisápi Bányász Fúvószenekar és a zenekar művészeti vezetője Drága Bálint** részére. A **Mázai Bányász Fúvószenekar karnagya Pecze Gábor** részére. **Dr. Gyirán László** Petőfibánya jegyzője „A lignit szülte település, Petőfibánya 70 éve” című könyv szerzője részére.

Bányásznapi ünnepségek

Tapolca (Forrás: Tapolcai Városi TV)

Visonta

Mór

Dorog (Forrás: Völner Pál)

Interjú a BDSZ Mecsekérc szb-elnökével, Máthéné Varga Teréziával

- *Ha röviden, időrendileg kulcsmo-
datokban kellene megfogalmazni a
magyar uránbányászat, illetve cégeinek
történetét, melyek lennének ezek a fontos
mondatok?*

- Rendszerben van, megpróbálom. Az biztosan megfogalmazható, hogy 1955–1997 között, klasszikus mélyművelés keretei között uránérc bányászat és ércfeldolgozás folyt a Mecsekben. 1993-tól ez kibővült azzal, hogy kiterjedt kutatómunkálatok folytak, és bekapcsolódtunk a hazai nagyaktivitású, később a kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok elhelyezését célzó programokba. Lényeges, sorsdöntő dátum: 1997-ben bezár az uránbánya, s elindul a rekultivációs program. 1998-ban a MECSEKÉRC Rt., mint a Mecseki Ércbányászati Vállalat jogutódja elkezdte a rekultivációs program végrehajtását. 2000-től akkreditált komplex vizsgálólaboratórium létrehozásával, környezetvédelmi tevékenység indul el. 2004-ben a MECSEKÉRC Rt.-ből az uránbányászat jogutódjaként kiválik a Mecsek-ÖKO Zrt., feladata az uránipari rekultivációs program bonyolítása. 2004-ben, tulajdonosi döntés alapján, a MECSEKÉRC Zrt-nél megszűnik az állami támogatás, s a vállalkozási tevékenység folytatása marad a társaság fő tevékenysége.

- *Elérkeztünk a cég jelenéhez. A tulajdonosi döntés után a vállalkozói tevékenység mire terjed ki?*

- Bányászati módszerekkel kialakítandó tározóterületek tervezése és kivitelezése (pl. kis és közepes aktivitású radioaktív hulladéktároló kutatás). Radioaktív, illetve veszélyes hulladékok ideiglenes, vagy végleges elhelyezésének kutatása, előkészítése, illetve az e célt szolgáló objektumok kivitelezése. Egyéb földtani, vízföldtani és ásványi

nyersanyagkutatás. Lényeges szempont, hogy a MECSEKÉRC Zrt. a Nemzeti Akkreditáló Hatóság által akkreditált vizsgálólaboratóriummal rendelkezik, mely a mintavételezés, a radiometria, a kémia, a környezetföldtan és a talajmechanika szakterületein működik. Tevékenységi körünkhöz tartozik a teljes körű rekultivációs és tájrendezési tevékenység, korábbi bányászati, illetve egyéb környezetkárosító műveletek következményeinek felszámolása, környezeti kárfelmérési tevékenység, környezeti kárelhárítási, illetve mentesítési tevékenységek tervezése, engedélyeztetése és kivitelezése. Infrastrukturális beruházásokkal (pl. út- és vasútépítés) kapcsolatos földtani, vízföldtani és talajmechanikai tervezési és kivitelezési feladatokkal is foglalkozunk. Ezen kívül a következő évek két kiemelt stratégiai irányai külszíni és földalatti szilárdásvány bányászati tevékenység, bányászati jog megszerzése, illetve Geotermia – geotermikus rendszerek alkalmazásának földtani kutatása, komplett rendszer tervezése, kivitelezése.

- *Laikus számára – mint amilyen én is vagyok – ez rendkívül szerteágazó munka. Megjeleníthető ez konkrét feladatok, projektek szerint is?*

- Ha felsorolom, csak jelzés-szerűen, a kiemelt projekteinket, talán mások számára is érthetőbbé válik, hogy mit dolgozunk. 1. Földtani Kutatási Program (a telephely földtani alkalmasságának vizsgálata) végrehajtása a Paks II. beruházási program keretében. Ugyanitt zajlik jelenleg is egy geotechnikai kutatási program is, amely már a kivi-

teli tervekhez szolgáltat adatokat. 2. A Nemzeti Radioaktív Hulladék-tároló (NRHT) kutatása és építése, őrzés és

üzemeltetés Bataapátiban. 3. Bodai Aggagkő Formáció Kutatása (BAF projekt) a nagyagy aktivitású radioaktív hulladékok tárolását előkészítő kutatás végzése fővállalkozásban. 4. Az egykori Gyöngyösorszi és recski színesércbányászat okozta környezeti károk helyreállítása, fővállalkozásban, illetve alvállalkozásban. 5. A Jaslovské Bohunicében üzemelő atomerőmű területén felépítendő kis- és közepes aktivitású, átmeneti radioaktív hulladéktároló építése, konzorciumban a STRABAG-

al. 6. Uránipari rekultivációs és hosszú távú monitoring végzése.

- *Milyen jövője van a cég által végzett munkának?*

- A MECSEKÉRC Zrt. továbbra is meg akarja őrizni a bányászati kompetenciákat a kivitelezés, tervezés, szakértői területen. A földtani kutatást akár külföldi piaci lehetőségek felkutatásával is bővíteni kívánjuk. A kőbányászati tevékenység megkezdése, a geotermikus energia hasznosítására vonatkozó kutatási és kivitelezési munkák, mint a Társaság új stratégiai üzletágaként valósulhatnak meg - a tervezéstől a kivitelezésig a komplex megvalósításig bezáróan.

- *Hogyan választható a szakszervezet története?*

- A BDSZ MECSEKÉRC SZB 2004-ben vált ki az Uránipari Dolgozók Szakszervezetéből. Vezetője 2014 márciusáig Markovics János volt, aki nagyon jó kapcsolatot ápolt a BDSZ vezetésével, a MECSEKÉRC akkori és jelenlegi vezetőivel, illetve a tagsággal. Szervezettségünk folyamatosan az 50% körüli értéken mozog/mozgott. Az ő idejében sikerült megszeretnünk a kollégákkal a belföldi és külföldi szakmai útjainkat. A cégvezetés és a szakszervezet közötti nagyon jó viszony ezt egy együttműködési megállapodás is garantálja. Az Üzemi Tanáccsal szintén jó a kapcsolatunk.

- *Hány fős az alapszervezet?*

- Jelenleg ötvenhat fő tagunk van, négy fő nyugdíjossal együtt, akik nem mentek át a nyugdíjas alapszervezetbe, hanem bennünket támogatnak.

- *Te, hogy kerültél a céghez?*

- 1983. augusztus 1-én kezdtem a MÉV Kutató Mélyfúró Üzemében a geodézián, utána pedig a geofizikán dolgoztam 1989 végéig, amikor is a kormánydöntés után, az üzem befejezte tevékenységét. Termelő üzemből (MÉV IV-es üzem) mentem GYES-re, és 1999 júliusában kezdtem újból dolgozni a MECSEKÉRC Rt-nél, mint operátor. Jelenleg projekt adminisztrációs feladatokat, közbeszerzési feladatokat látok el.

- *Mióta vagy az érdekvédelmi tisztségben?*

- A szakszervezet vezetését 2014. március 24-e óta látom el. Megpróbálom az elődöm által kivívott jó kapcsolatot megőrizni mindenkivel. A BDSZ legutóbbi kongresszusa óta tagja vagyok az országos elnökségnek, ahol közvetlenül veszek részt a döntésekben, s ez jól hasznosul az alapszervezeti munkámban is.

- *Milyen eredménnyel jártak a bértárgyalások?*

- A 2021. évi béremelésünk differenciált 7%-os volt, amit júliusban kaptunk meg januárig visszamenőleg. Szeptember hóban kerül kifizetésre a Cafetéria is. Itt jegyzem meg, hogy a Kollektív szerződésünk módosítása az idei évben megtörtént.

- *Mi az, ami – érdekvédelmet is érintően – a leginkább foglalkoztatja a tagságot?*

- A legfőbb kérésük, észrevételük felénk az anyagi vonatkozású. Sajnos központi kérdés a pénz. Mindezzel együtt elmondhatom, hogy ezeket a kéréseket jól tudjuk érvényesíteni a vállalatvezetésénél. A vezérigazgatónk nagyon humánus ember, és kompromisszum kész a megfelelő megoldás vonatkozásában.

- **hi** -

Beszélgetés az Uránbányászok Szakszervezetének titkárával, Rofrits Vilmossal

- *Kezdjük azzal a cég történetét, hogy 2004 áprilisában ketté vált a Mecsekérc és megalakult a Mecseköko.*

- Így történt. Két területe lett. A Mátrai térség, ahol az ércbánya bezárása volt a feladat, illetve Pécs területén a két vízkezelő üzemet és a zagyter egy részét kellett üzemeltetni. Az alakuló létszámunk nyolcvankét fő volt. Az északi terület két egységre bontódott: a Gyöngyösorszi terület, Mátrászentimre, ott az ércbánya bezárása, illetve a recski színesércbányának a rekultivációs feladatkörét láttuk el. A pécsi területen volt a kémiai vízkezelő, ahol az uránbányának a vízfőteltettsége és az 1-es akna szivattyúzáásával az uránmentesítése történt meg a víznek. (Ez neveztük bázisnak, a volt 1-es üzem területén), a másik a zagyterei vízkezelő, itt a zagyterén összeszedett vízelveztetése folyt. Három vízkezelő előnk lett, mert fent Gyöngyösorsziban is van egy nagy vízkezelő üzemünk, illetve 2010-ben építettünk egy vízkezelő üzemet Recskén. Ott is elindult a H1-H2-H3/A meddőhányók kármentesítése. Ezek feladata a konszolidációs vizek összegyűjtése és kezelése. Erre is építettünk egy vízkezelő üzemet, ez 2011-től indult, a mai napig működik tizenkét fővel. A Gyöngyösorszi vízkezelőben tizennégy fő dolgozik. Itt a nehézfémeket kell kiválasztani a vízből, hogy ki tudjuk bocsátani élővízbe.

- *2013-ban újfent átalakult a cég-struktúra.*

- Valóban, hiszen ennek az évnek az októberében jogutód nélkül megszűnt a Mecseköko, és a Nitrokémia Zrt-hez kerültünk át. A Mecseköko háromfelé szakadt. Kis részét kapta meg a Mecsekérc, a Bázis (1-es üzem), illetve első körben az RHK

(Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft.) tulajdonába került a két vízkezelő üzem a hozzátartozó létszámmal, s mi – az északi projekt - kerültünk a Nitrokémiához. 2018-ban az RHK leadta ezt a területet, amit átvett a Bányavagyon-hasznosító (BVH), tehát a Mecseköko fele a BVH Kft-nél dolgozik.

- *Hogyan követte ezt a struktúraváltozást az érdekvédelmi?*

- A szakszervezetünk 2007-ben vált ketté, Mecsekérc, illetve Mecseköko szakszervezetre. A vagyonsztozkodás létszámáryosan történt meg. Akkor Berta Károly volt a titkár, majd tőle Mátyás Laci vette át, akinek a sajnálatos halála után 2019-ben lettem én a titkár. Közben nevet változtattunk, tulajdonképpen visszavettük a régi szakszervezeti nevünket, így lettünk Uránbányászok Szakszervezete. A szakszervezetünk egyik része a BVH-nál van, a másik fele a Nitrokémia Zrt-nél működik. Összesen hatvanhat fővel. A dolgozói létszámot illetően a Nitrokémia Zrt nyolcvankét fővel üzemel. A magyar állam által kármentesítésekért felelős cég lettünk. Az ország területén minden kármentesítést, ami állami felelősségű, mi végzünk, kivéve az uránt, amelyért viszont a Mecsekérc felel. Tizenhat projekt fut pillanatnyilag. Ebből a Tiszavasvári, ami nagy erőkket meg, illetve a Gyöngyösorszi terület, Recsk, a többi jelenleg áll, ezek mind az anyagi helyzet függvényében működnek.

- *Mennyire sikeres nálatok az érdekvédelmi?*

- Ez leginkább a bérek alakulásán mérhető. A Nitrokémia Zrt-nél egy

hónapja zárult le a bértárgyalásunk. Jól elhúzódt, mert többször visszadobták az üzleti tervünket, s amíg ez

nem elfogadott, addig nincs béremelés sem. Visszamenőleg most kaptuk meg, a Nitrokémiánál hét százalékot, a BVH-nál hatot. Az MNV Zrt úgy adta ki, hogy nem lehet egységes béremelés, vagyis differenciált béremelésre kötelezte a céget. Ezért ezt a hetet átlagnak kell venni, mert van, aki kapott tizenkettőt, van, aki meg csak hármát. Mi azt szeretnénk volna, ha mindenki megkapja a hét százalékot, hiszen nem olyan sok az, de nem engedték. Ezzel együtt sikeresnek mondhatjuk a bértárgya-

lást. A tavalyi évben a Nitrokémiánál a Kollektív Szerződésbe bele került a tizenharmadik havi fizetés, illetve a Cafetériát az idén sikerült háromszázötvenezerrel négy-százötvenezerre felemeltetni. Itt jegyzem meg, hogy a Kollektív Szerződés mindkét cég tekintetében korrekt.

- *Ez a tárgyaló felek jó kapcsolatának az eredménye?*

- A BVH-nál, mint említettem, hat százalékos béremelést értünk el, ez ugye egy kisebb költségvetésű cég. Az igazgató úrral, illetve a vezérigazgató úrral nagyon jó a kapcsolat, lehet velük tárgyalni, fogadókészek a javaslatainkra. Természetesen vannak vitáink, hiszen mi többet szeretnénk a munkavállalóinknak, de mindig sikerül megállapodni egy mindkét fél számára elfogadható mértékben.

- *Befolyásolta a munkátokat az elmúlt időszak pandémiás helyzet szűlté korlátozásai?*

- Nálunk minden dolgozó kapott igazolást arról, hogy járhat dolgozni, így minden irányító szerepkörben dolgozó folyamatosan benn volt, akik pedig elvégezhettek otthonról is a munkájukat, azok „home office” dolgoztak. Mindkét cég nagyon együttműködő volt, ahol felmerült a fertőzés gyanúja, ott tesztet végeztettek, s annak eredményéig felfüggesztették a munkavégzést. Elmondhatom, hogy mindkét cégnél nagyon eredményes volt a védekezés.

- *Látod valamilyen közvetlen hasznát annak, hogy tagja vagy a BDSZ országos elnökségének?*

- Azon felül, hogy közvetlenül jutok

fontos információkhoz, az országos döntésekhez, úgy látom, hogy ez a tisztségem bizonyos tekintélyt jelent a helyi partnerkapcsolatokban. Komolyabban veszik mindazt, amit mondok, ebben benne van a BDSZ elismerése is.

- *Fejezzük be a beszélgetést azzal, amivel kezdhettük is volna: te hogyan kerültél a szakmába?*

- 1984 novemberében kezdtem a bányászatot Petőfi aknán. Akkor éppen dieselmozdony-szerelőket kerestek, így is helyezkedtem el. Két évig voltam itt, majd 1988-ig dieselmozdony-vezető, utána vasútépítőként dolgoztam. Ezt követően 1991-92-ig az aknavájárok-nak voltam a főnöke. 1993-ban zárták be Vasas bányát, ekkor, ez év márciusában, átmentem az uránbányába, a felrobbant négyes szállítóakna helyreállítására, mint aknavájár és lakatos. Amikor ezzel végeztem 1994-ben kerültem az uránbányára 4-es üzemébe, az 1-es körletbe, aknáznak. 1995-től az üzem főaknáza lettem. 1997-től 1999-ig dolgoztam a bányabezáráson. 1999-2000 között az aknamélyítőknél, a csóri aknamélyítésnek voltam az egyik aknáza. 2001-2002 között Halimba 3 két lejtősaknáknak a körletvezető-helyettese voltam. 2002 márciusában jöttem vissza a Mecsekérchez. 2004-ben kerültem a Mecsekökökhöz, amikor is a löszbánya és a tájrendezésnél lettem felelős műszaki vezetőhelyettes. 2009-ben kerültem a Mátrai területre, ahol bányászati műszaki ellenőrként kezdtem. 2013 óta most is ezt, illetve még felelős műszaki vezető-helyettesi munkakört látok el. Természetesen most már a Nitrokémiánál.

- *Köszönöm a beszélgetést.*

- **hámori** -

Bányász emlékezet

1950-ban érettségiztem a budapesti Berzsényi Dániel gimnáziumban (4 elemi, 8 gimnázium) ahol az egyetemi felvételi kérelmet az iskola igazgatójához kellett benyújtani. Ő döntötte el a további sorsát. Edesapám Prágában szerezte meg vegyészmérnöki diplomáját, ott is doktorált. A végzés után a budapesti (Újpest) Leiner Fülöp and Sons gyárban helyezkedett el, a gyár központja Skóciában volt, a budapesti gyárat L.F. fia vezette.

Természetesen az iskola kommunista igazgatója - mint „osztályidegen szülő” gyermeke - felvételi kérelmemet nem is küldte tovább.

1950-ben, mint három műszakos laboráns helyezkedtem el a Hazai Fésűsfonó Gyárba, ami a Szovjetunióhoz került a német jóvátétel címen. Szovjet igazgató, főmérnök, főkönyvelő vezette a gyárat és ez volt a szerencsém. 1952-ben jelentkeztem a budapesti Műszaki Egyetem vegyészmérnöki karára, de most már közvetlenül kellett jelentkeznem, mint gyári munkás és kaptam a szovjet vezetéstől egy ajánlást is azzal a feltétellel, hogy a végzés után a gyárban fogok dolgozni. A felvételi napján a folyosón várakoztam, hogy behívjanak a felvételi bizottsághoz. Váratlanul a nevemet hallottam. A hang a Miskolci Egyetem KISZ titkára volt, aki tájékoztatót arról, hogy a Rákosi Mátyás Nehézipari Műszaki Egyetem –, mely

nemsokára Európa legmodernebb egyeteme lesz – megbízható hallgatókat keres és amennyiben vállalom az átirányítást – akkor ez nagy divat volt - akkor a felvételi bizottságnál csak meg kell erősíteni a vállalást. Nem volt választásom, ugyanis Damoklesz kardja lebegett felettem (3 éves katonaság).

Az egyetemen akkor három Kar volt (bányász, kohász, gépész).

1952-ben kezdtem meg a tanulmányokat, első évben a Bányamérnöki Karon nem volt szakosodás, hét átlagosan 30-as létszámú hallgatóval. Második évben volt meg a szakosodás bányaművelő, öt hallgatóval, és egy – egy hallgatóval az olajos és geológus szak. Én az olajmérnöki karra jelentkeztem.

A harmadik évfolyamot Sopronban folytattam/folytattuk. 1956 májusában az Országos Földtani Főigazgatóság főigazgatója (négyezer változott a neve, most Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat) dr. Benkő Ferenc és helyettese dr. Kassai Ferenc összehívta az akkor negyedéves olajmérnök hallgatókat és felajánlotta, hogy a kilencedik félévben lehet választani egy tantárgy közül olajtermelést, vagy a vízbányászatot és akkor biztos elhelyezkedést és szabad munkahely választást és kedvező munkabért tudnak biztosítani a felügyeletük alá tarozó vállalatoknál, ahol eddig nincsenek mérnökök. Többen vállaltuk a

vízbányászat tantárgyat. 1957-ben kaptam meg a Műszaki Egyetemi Karok (Sopron) olajmérnöki oklevelet (1957 év elején Sopronban megalakult az egyetem neve). 1957 májusában kezdtem el a szakmai munkát a Tokodi Mélyfűrő Vállalat Tokodaltárai Üzemvezetőségéknél.

Egy kis emlékezés a mostani napokra. Az elmúlt időszakban nem csak a politikában, hanem szakmánkban is megjelent több, a múlt időszakra való hivatkozás, nemcsak az előadásokban, hanem a nyomtatásban is megjelent cikkekben is. Sajnos egyre kevesebb, aki ezekre tudna reflektálni vagy, akarna hiszen, ha pontosan tudja is az igazságot akkor sem akarja kitenni magát egy esetleges „procedúra” miatt. Ez a cikk 63 év ezelőtti történet mutat be, de mindezek dokumentálása megtalálható a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat (Stefánia u.) könyvtárában, a Központi Bányászati Múzeum (Sopron) Könyvtárában és talán az OMBKE Könyvtárában is.

A szakmai cikk címe: „Légakna fúrás Salzgitter PS 150 típusú fűrőberendezéssel” (Földtani Kutatás az O.F.F. időszakos kiadványa, III. évfolyam, 1. szám, 1960 március p :3 – 7)

A cikk a „Google-ban is megtalálható, de sajnos mára csak éppen olvasható.

1957 év végén több korábbi mélyfűrő vállalat/üzemvezetőség (Budapest, Cegléd, Debrecen, Györszemere, Kaba,

Kaposvár, Tokod) összevonásáról döntött a felügyelő főhatóság az O.F.F. 1958. május 1-jén alakult meg az Országos Vízkutató és Fűrő Vállalat (OVIKUV). A vállalat igazgatója Budai László-, főmérnöke Hiesz Dénes lett. Az összevonás után az OVIKUV központba kerültem, mint területi mérnök (lignit, budapesti – és kabai üzemvezetőség).

Teljesen váratlan volt, hogy 1958-ban (!!) az O.F.F. dr. Kassai Ferenc főigazgató-helyettes javaslatára devizát biztosított az OVIKUV részére, hogy egy nagytármérőjű fűrőberendezést vásároljon a nyugatnémet Salzgitter gyártól miután az ecsédi nagytármérőjű fúrás sikertelen volt. A fúrás helyét a Mátravidéki Szénbányászati Tröszt megbízottjai tálték ki az akkor sikertelenül mélyítés alatt álló ecsédi IV. aknától kb. 400 méterre.

A vállalat igazgatója engem bízott meg a berendezés átvételével kapcsolatos minden feladattal. A Salzgitter gyár átadója Tramm úr volt, aki – bár törve – tudott magyarul. Az átvételnél négy magyar fűrőmester is részt vett.

A földmunkát az OVIKUV budapesti üzemvezetősége 1958. december 15-én kezdte el. A fűrőberendezés munkahelyre történő szállítása 1959. február 17-én történt. A fúrás 1500 mm átmérővel 1959. március 23 13 órakor kezdődött. A 62 méteres talpmélységet 1959 április

1-én 14 órakor érte el. A leszerelés 1959. április 6-án kezdődött meg.

A berendezés teleszkópius rácsos árboc toronnyal felszerelt, magassága 15,5 m, teher bírása 20 tonna (korona-terhelés).

A béléscsővek gyártását a Kiskunfélegyháza Bányászati Berendezések gyára végezte el hegesztett kivitelben (1400 mm átmérő, 10 mm falvastagságú). Az alábbi darabokból állt össze:

1 db. mély domború fenékkal, golyós szeleppel, vágó éllel (legalsó cső) 6 méter. 6 db. (8 méter/db) 48 méter. 1 db záró fedéllel (legfelső cső) 6 méter.

A fúrás megkezdése előtt 3 méter hosszú, 1600 milliméter vezércsövet ástak be, a felső rétegek omlásának megakadályozására.

A cementezést a Dunántúli Kőolajkutató Vállalat Nagykanizsai cementező csoportja végezte, két cementező aggregátor segítségével 8 óra alatt, 360 zsák felhasználásával. A cikk az alábbi mondatokkal zárul:

„...üzembe helyezettől kifogástalanul működik....” „...amely hivatva van arra, hogy szénbányászatunk fejlődését sikeresen segítse.”

Dr. Horn János

A későbbiekben a Bauxitkutató Vállalat (Balatonalmádi) is dolgozott hasonló berendezéssel.

- *Mi a vízbánya története?* – *kérdezem Nagyváradai István szakszervezeti titkárt.*

- Kezdetben a tatabányai szénmedencében, szinte egy kapavágásra szemet lehetett találni, olyan közel volt a szénező – kezdi a választ István. - Amikor azonban a bányák elterjedésével egyre mélyebbre kellett menni a termelvényért, valós veszéllyé vált a vízbetörés – ez úgy a múlt század ötvenes éveire tehető időben -, ezért szükségessé vált az aknák víztelenítése. A ma is működő két vízbánya ennek a feladatnak az elvégzésére jött létre. Ez úgy működött, hogy a környező bányákról, depressziós tölcsektől kialakítva leszárták a vizet. Ez irdatlan mennyiségű víz volt, tíz-tizenkét szivattyú működött, folyamatos műszakban. Az eredményeként viszont a szénbányák termelőmunkája zavartalanná vált.

Jelentős változás

2021. július 1-től a Mátrai Erőmű Zrt „MVM MÁTRA ENERGIA Zrt” néven folytatja tevékenységét.

A névváltozás egyben arculatváltozást is jelent a társaság életében. Minden ezzel kapcsolatos információ a www.mert.mvm.hu honlapon olvasható.

Párbeszéd egy vízbányász érdekvédővel

- *Két bányáról van szó.*

- Igen a XIV/A és a XV/C aknákról. A mai funkcióját illetően azt kell tudni, hogy ezek nagyon rövid, kétszáz-kétszázötven méter hosszú vágatszakaszok – nem kell hatalmas kiterjedésű, több kilométeres bányákra gondolni -, ahol a csapolófúrások vannak, onnan termeljük ki a vizet. Ez egy mészkő rész. S van egy olyan, jó állagú rész, ami beton idomokkal van kirakva, ezáltal ez erős, nem mozgó vágatszakasz. A XIV/A-n van olyan rész, hogy ha bemész a mészkőrendszerbe, az az érzésed mint ha egy barlangban volnál, s felül, oldalt ott zuhog, csurog a víz. Persze a fakadó vizekről beszélnek.

- *Miért, az ivóvíz termelése másként megy?*

- Az ivóvizet úgy bányásszuk, hogy be van fúrva, százötven, nyolcvan, ötven méter – attól függ melyik fűrőlyuk milyen hosszú -, s onnan jön ki, emberi kéz érintése nélkül, be a csőbe, s a szivattyúk nyomják ki a napra, onnan megy a tározókba. Hozzákeverik a klórt, a tisztításhoz. A XV/C-n három évvel ezelőtt, egy megnyert állami támogatásból már vastalanító üzemet is építettek.

- *Nyilván a víz minőségének a javítása céljából.*

- Tulajdonképpen enélkül is a megengedett érték alatt van a vastartalom, a XIV/A-n pedig olyan jó a víz minősége, hogy szükségtelen lenne az ilyen jellegű tisztítás, de a vezetés úgy döntött, hogy mégis meglépik ezt a fejlesztést. A minőségről elmondható, hogy valójában ásványvizet termelünk.

- *Jó pár éve magam is részt vettem egy bányajáráson, s emlékeim szerint kassal mentünk a munkahelyre.*

- Jól emlékszel. Egy lejárattal van mindkét bányába, amely függőakna. S valóban kassal közlekedünk, de csak a személyzet használja, hiszen a termelvény csövön jön fel.

- *Folyamatos munkarendben dolgoztok?*

- A XIV/A-n huszonnégy órás felügyelet van, három műszakban, a másikon nyolcórás, egyműszakos. Be van a hely kamerázva, a diszpécserközpontból minden áttekinthető, így látható az esetleges üzemzavar is. A számítógép minden eltérést a normálistól automatikusan jelez, így a vízbetörést, a füstöt, s minden egyéb, tehát biztonságos a víz kitermelése. A diszpécser számítógépen indítja, vagy állítja le a szivattyúkat, attól függően, hogy megy a fogyasztás. Van két ötszáz köbméteres tározónk,

oda termeljük a vizet, onnan meg megy Oroszlány irányába ugyancsak a diszpécser irányításával. Nekünk az a dolgunk, hogy a tározót megtöltsük, mi nem értékesítünk, az már a következő lépés. Az Észak-dunántúli Vízmű Zrt. – ahová mi is tartozunk – illetékes részlege intézi, hogy a fogyasztókhoz kerüljön. A mi feladatunk ott véget ér, hogy a vizet az egyik tározóból a másokba töltsük.

- *Mindezt hány munkavállalóval?*

- A XV/C-n vagyunk kb. tizennyolcan. A XIV/A-n is lehet úgy negyven fővel számolni. Ez a bányához közvetlenül tartozó létszám.

- *Te hogyan kerültél a bányászatba?*

- Nagyegyházán dolgoztam, mint lakatos. Utána vállalkozó lettem, majd amikor ez a tevékenység leszálló ágba került, úgy döntöttem, hogy keresek egy állami céget, így kerültem, egy ismerősömön keresztül, a vízbányához. Lakatosként kezdtem, aztán kerültem a közvetlen termelésbe. Idestova húsz éve állok a cég alkalmazásában.

- *Hogyan kerültél szakszervezeti funkcióba?*

- Talán még a Bányamunkás régi olvasói közül néhányan emlékeznek rá, hogy Kácsa Irén volt itt a szakszervezeti titkár. Egy éve dolgoztunk együtt, amikor úgy döntött, hogy leköszön a tisztségéből, s engem javasolt az utódjának. Elvállaltam, hiszen akkor még egészen más volt a helyzet.

- *Mennyiben?*

- Közel hetven százalékos volt a szervezettség, nagyobb létszámmal működünk. Mára a tagjaink erősen lecsökkent. Ezen a helyzeten kívánunk változtatni, a BDSZ tatabányai szövetsége bevonásával, de tárgyalok a közvetlen főnökömmel is. Nagyon nehéz

eredményre jutni ebben a dologban. Mivel kevesen vagyunk, kevésbé hatékony az érdekvéonyesítő képességünk, s ez nem elég vonzerő ahhoz, hogy új tagokat toborozzunk. Mindemellett nem adjuk fel, próbáljuk meggyőzni az embereket arról, hogy az érdekvéonyesítő erő éppen a tagság létszámától függ.

- *Milyen viszonyban vagytok a gazdasági vezetéssel?*

- A vezetéssel jó a kapcsolatunk, Van érvényes kollektív szerződésünk, az idén négy százalékos a béremelés, jövőre hét, utána pedig négy, ez egy hosszútávú megállapodás eredménye. A Vasas Misiékkel (A BDSZ tatabányai szövetségének elnöke. – A szerk.) is folyamatos kapcsolatban állunk, de ezt elmondhatom a BDSZ vezetéséről is, én magam az Országos Tanács tagja vagyok, így közvetlen információim vannak a döntésekről.

- *Akkor már csak több tagra lenne szükségetek?*

- Igen, ez most a legfontosabb feladat.

- h -

Újabb komoly, pozitív változás a Miskolci Egyetemen

Vélhetően az új egyetemi vezetésnek - és az UNIVERSITAS MISKOLCIENSIS Alapítványnak köszönhetően 2021. augusztus 1-től már nyolc !!! karon tanulhatnak a hallgatók (Amikor én 1952-ben kezdtem csak három (bányász, kohász, gépész) kar volt.

Az eddigi intézeti formában működő Bartók Béla Zeneművészeti Intézet új neve: Bartók Béla Zeneművészeti

Kar (dékán: DR. Papp Sándor) Az eddigi Egészségügyi Kar új neve: Egészségtudományi Kar (dékán: Dr. Kiss-Tóth Emőke).

Az egyetem nyolc kara: Műszaki Földtudományi Kar Műszaki Anyagtudományi Kar, Gépészmérnöki és Informatikai Kar, Állam és Jogtudományi Kar, Gazdaságtudományi Kar, Bölcsészettudományi Kar Egészségtudományi Kar, Bartók Béla

Zeneművészeti Kar (szeptember 1-től öt szakon művészeti képzés indul)

Veres Pál Miskolc megyei jogú város polgármestere az Alapítvány kuratórium tagja beszédében kihangsúlyozta, hogy a város szempontjából kiemelkedően fontos az egyetem szerinte „nincs város az egyetem nélkül, nincs egyetem a város nélkül”

H.J.

(Forrás: sajtótájékoztató)

Szubjektív bevezető

Igazi öröm és megtiszteltetés volt számomra az a feladat, hogy gyűjtssem össze, amit csak lehet az első, még a rendszerváltás előtt sztrájkokról született írásokat, mert a múlt hamar ködbe vész. Az akkoriban megjelent tudósításokból, riportokból a meghatározó szereplőkkel Grün Lajossal, Kovács Mózással és a többiekkel (1988), egy 1989. évi közvélemény kutatásból, vagy éppen az Állambiztonsági Hivatal jelentéséből, majd a tíz-tizenöt év után megjelent tanulmányokból, állt össze az anyag. Ez az írás pedig annak a tanulmánynak (Az újság terjedelmi korlátai miatt) erősen rövidített változata.

Az akkori tudósításokból

Az első híradás az 1988. augusztus 23 - i mecseki bányászsztrájkáról a „Magyar Október sajtó szolgálatában” Krassó György (1932-1991) szerkesztette szamizdat újságban jelent meg 1988. augusztus 24-én.

„Sztrájkba léptek augusztus 23-án a Mecseki Szénbányák pécsi István-aknájának dolgozói. Minthogy a válalat vezetőinek nem sikerült a bányászokat rábírní a munka felvételére, ma hajnalban Kovács László, a Bányaiipari Dolgozók Szakszervezetének főtítkára, és Kapolyi László energetikai kormánybiztos kezdett helyszíni tárgyalást a dolgozókkal. Ők sem jártak azonban eredménnyel, és ma délelőtt nemcsak Pécssett folytatódott a sztrájk, hanem áterjedt Komlóra, és más városok bányászai is csatlakozásra készültek. A délutáni órákban azonban a bányászok Budapesten tárgyaló képviselői megegyezést kötöttek a kormánnyal, amely ígéretet tett a követelések teljesítésére. A tárgyaló küldöttség tagjai ez után úgy nyilatkoztak, hogy nem sztrájkról, csak „munkabeszüntetésről” volt szó és nem akarnak politikai színezetet adni megmozdulásuknak. A magyar tömegtájékoztatók jelentései szerint a sztrájkoló bányaüzemekben az esti műszak felvette a munkát.”

A Magyar eseménynaptárban (1988. július–1989. június) így foglalták össze a sztrájkot:

„Az első nagy nyilvánosságot kapott sztrájk a Mecseki szénbányászok István aknájában dolgozó bányászok 1988. augusztus 23-i leállása volt, amikor

megközelítőleg 500 bányász közel húsz órás munkabeszüntetéssel adott nyomatékot annak a követelésüknek, hogy állítsák vissza a személyi jövedelemadó bevezetése miatt jelentősen lecsökkent hűségjutalmuk eredeti értékét.”

A napilapok hüen követték az eseményeket. Itt most csak néhányat sorolok fel.

Népszava, 1988. augusztus 25.

„- A szakszervezeti bizottságunk ma délelőtt úgy döntött, hogy támogatja a sztrájkolók követeléseit. Testületi állásfoglalást hoztunk. Abban is megállapodtunk a bányászokkal, ha nem történik előrelépés, és este a kormány megbízottjai nem hoznak megnyugtató választ, akkor újra leülünk. Azt is el kellett mondanom persze, annyi pénzre nincs szakszervezetünknek, hogy anyagilag érdemesen támogassuk a sztrájkolókat...”

- Miért éppen István-aknán álltak le? – kérdezem Kovács Mózest, az üzemi szakszervezeti bizottság titkárát.

- Talán, mert itt akadt egy ember, aki ki merte mondani: ne szálljunk le. Egyébként bárhol elkezdődhetett volna, annyira benne volt a levegőben. Az az igazság, mi bányásznapra vártuk.

Most éppen röpgyűlés kezdődik a nagycsarnokban. Hangszórón udvarias hang hívja össze a munkatársakat. Általában meglepő a rend, a fegyelem, a bérpolitikát nehezményezik. Kemény kritika hangzik el a vállalatvezetés tehetetlenségével kapcsolatban is. Különösen sérelmesnek találják, hogy a közvélemény eltartottként tekint rájuk.”

„A tervezettnél jóval korábban, negyed 6 tájban érkezett vissza a küldöttség Budapestről - helikopterén. Grün Lajos és Bereczki János fél győzelemről számolt be a fáradt, fekete tömegnek: a kormány teljesíti azt a kívánságukat, hogy az idei hűségjutalmat a régi értékben, vagyis felbruttósítva lehessen kifizetni. ...

Dr. Kapolyi László kormánybiztos megerősíti a kormány segítő szándékát. Mint mondja: ő nem tekinti sztrájknak ezt a napot, hanem a párbeszéd egy

Mit üzen a múlt?

Bányászsztrájk 1988. augusztus 23-24.

sajátos formájának, s kéri az embereket, még ebben a hónapban dolgozzák le a kiesett három műszakot.

Kérdés-felelet következik ezután... lesz-e bántódása a sztrájk vezéralakjainak most csak fegyverszünetet kötöttek?”

Magyar Hírlap, 1988. augusztus 25.

„A bányászok a Budapesten járt képviselők javaslatára kézfeltartással megszavazták, hogy felveszik a munkát.”

Népszabadság, 1988. augusztus 26. „Felelősség és áldozatvállalás” cikkéből: „Nem akarjuk, hogy megmozdulásunknak politikai színezete legyen. – mondották Pécs-bányaüzem küldöttei a bányászszakszervezet székházában a sajtó képviselőinek. – Mi csak a gondjainkra akartuk felhívni a figyelmet.”

A Magyar Közvélemény Kutató Intézet a sztrájk másnapján este végzett közvélemény-kutatást Budapesten, Pécssett és Tatabányán. Szurkos Mária: A tények radikalizáló ereje címmel foglalta össze a sztrájkokról a véleményeket.

„A közvélemény-kutatási felvételek egyenként 100-tagú, a városok lakosságát életkor és iskolai végzettség szerint reprezentáló mintán készültek. Az esemény kapcsán tehát összesen 500 emberrel készült interjú. Az augusztus 23-ai pécsi bányászsztrájk híre az emberek egy részének — mintegy 40 százalékának — nem jelentette egyúttal az évtizedek óta első magyarországi sztrájk híret is. ...

A pécsi bányászok sztrájkját a kérdezetteknek csak kisebbsége helytelenítette. A többség (mindhárom városban 80 százalék) szerint jól tették a bányászok, hogy sztrájkba léptek. Még azoknak a fele is így válaszolt, akik általánoságban a sztrájkokról szólva úgy vélekedtek, hogy azok „semmiképpen sem helyesek”.

Az Állambiztonsági Szolgálat jelentéséből

Az eseményekre szorítkozva számoltak be az eseményekről a bányába leszállás megtagadásán túl a megoldásig, ismertették a bányászok követeléseit.

gás és a szerző között.

A futballban járatosoknak, és a futballhoz nem igazán értőknek egyaránt érdekes olvasmány lesz a könyv. Bepillantást enged ugyanis a futballöltözők különleges világába, hangulatába, és egyúttal elrepít bennünket egy olyan korszakba - a múlt század 60-as, 70-es, 80-as éveibe —, amelyről oly sok általánosságot lehet hallani, de oly kevés közvetlen, személyes élményt lehet olvasni. Ebben a könyvben megkapjuk a legtöbbször hiányzó személyes élményeket, emlékeket, vagyis az egyedi ízeket.

Hatalmas gyűjtőmunka eredményeként ráadásul a főhős által lejátszott meccsek összefoglalói, korabeli tudósításai is olvashatók a vonatkozó fejezetben. Ennek köszönhetően - a kronológiai sorrendet mindvégig következetesen megtartva - könnyen követhetjük nyomon a szerző életútját, pályafutásának vidám és szomorú fordulóit, valamint sportélményeit, a futballpályán nyújtott teljesítményeit.

Aki az eddigiekből kiindulva arra gondol, hogy egy sportkönyvet tart a kezében, az bizony téved, de legalábbis nem tud mindent.

A könyvnek ugyanis különleges értéke, hogy egyáltalán nem szorítkozik kizárólag a sportra, vagy pláne a futballpályára. Noha a történet fő csapás iránya természetesen a szerző sportpályafutása, azért a kisgyermekkortól kezdődő élményleírásból ennél lényegesen többet kapunk mi, olvasók. Megtudhatjuk többek között, hogy miként épül fel egy vályogház, hogyan működik egy bánya, vagy éppen milyen feladatok vártak egy gyermekre annak idején a tiszacsegei határban.

Izgalmas, lebilincselő mű született Soltész Imre tollából. Jó szívvel ajánlom és nem csak sportszeretőeknek!

Kovács Attila
sportújságíró

Nem tanulság nélküli a felsorolás „a tájékoztatásukból:

- „a mecseki szénbányák területén lévő szt. tisztí és hálózati pozícióinkat eligazítottuk, illetve folyamatosan eligazítjuk süritett találkozókat tartunk, - a munkát megtagadó személyek ellenőrzése, a politikai vagy a köztörvényes bűncselekményért korábban elítéltek kiszűrése, az események bekövetkeztével kapcsolatos esetleges politikai motivációk kutatása,

- az események esetleges tovább fejlődése kapcsán bekövetkeztethető, a közrendet, közbiztonságot veszélyeztető cselekmények megelőzése, megakadályozása és felszámolása,

- a munkabeszüntetés hangadóinak felderítése, elszigetelése, további terveik, elképzeléseik megismerése,

- a munkabeszüntetés vállalaton kívüli kiterjesztésére alkalmas eszközök felkutatása, a belső ellenzékkel való kapcsolatfelvétel megakadályozása.”

A sztrájk után

A mecseki szén címmel az Archivnet 10. évfolyam (2010) 3. számában jelent meg Sipos Antalné tanulmánya.

„A rendszerváltás legmeggrázóbb eseményei közé tartoztak a vállalati felszámolások, köztük is különösen a bányabezárások, amelyek hatalmas, visszavonhatatlan vagyonszétválással jártak. Erre a sorsra jutott a Mecseki Szénbányák Vállalat is. Forrásaink a felszámolás és az átalakítás dilemmája között vergődő vállalat vezetőségének terveit mutatják be rendszerváltás idején. A szerző egyúttal a mecseki szénbányászat későbbi elképzeléseiről is tájékoztat.

A mecseki szénbányászok, ha csatát nyertek is 1988 augusztusában, a háborút néhány évvel később elbukták.”

Ungár Tamás: Hőbörgésből történelem munkája 2003. 08.23-án jelent meg.

„Tizenöt évvel ezelőtt a Mecseki Szénbányák István aknai üzemének dolgozói nem vették fel a munkát. Ez volt 1956 óta az első sztrájk Magyarországon. A résztvevők nem akartak rendszerváltást, mégis meg-

kerülhetetlen - bár némiképp elfelejtett - szereplői lettek a hazai társadalmi változásoknak. ...

...Az augusztus 23-án este fél tíz után történeteket Grün Lajos így idézi fel: „Akkor már második vagy harmadik este zúgolódtak a kollégák. Szidtak mindenkit, főleg a főnököket, hogy flegmák és nem tárgyalnak velünk, és azt mondogatták, hogy csinálni kellene valamit. Addig jártatták ott a szájukat, amíg feldühödtem, és rájuk szóltam, hogy akkor viszont ne fecse-gjünk, hanem tényleg csináljunk valamit. Csend lett, mire én azt mondtam: ne vegyük fel a munkát, amíg a vezetés nem ígéri meg, hogy megkapjuk a nekünk járó pénzt. Az egész csapat azt mondta: rendben. Szóltam a velünk együtt öltöző másik csapat vezetőjének, Budányi Ágostonnak...Jött a harmadik csapat, kérdezték, hogy mi van. Elmondtam nekik is, és erre ők is leültek. Ez az egész talán három percig tartott. Minden tervezgetés, egyeztetés nélkül száztiz ember úgy döntött, hogy nem veszi fel a munkát...Csak hőbörögtünk. Talán arra voltunk kíváncsiak, hogy van-e jogunk hőbörögni. Volt.”

Mit üzenhet a mának, annak a régi eseménynek, a mérföldkönek számító 1988-as bányászsztrájkunk felidézésé, melyet neveztek az első földalatti sztrájkknak, vagy az első olyan sztrájkknak, amit nem lehetett eltitkolni 1956 óta, melyet nem tekintettek sztrájkknak, hanem „a párbeszéd egy sajátos formájának”, mely „valójában nem sztrájk volt, hanem figyelmeztető munkabeszüntetés.”

„Az viszont tény, hogy az István aknai sztrájk elindított egy, az addiginál harcosabb érdekképviseletet. 1988 őszétől már egyre több munkahelyen fogalmaztak meg sztrájkfenyegetéssel meg támogatott követelést a dolgozók. Emiatt a parlament 1989 tavaszán törvényt alkotott a sztrájkjogokról (addig tulajdonképpen nem is volt ilyen jogszabály). És ezzel párhuzamosan sorra alakultak a pártok, s többszólamúvá vált az érdekképviseleti munka is. Vagyis az István aknai sztrájk az egyik fontos eleme volt annak a változásnak, amelynek révén az ország eljutott a szovjet típusú diktatúrától a többpártrendszerig.”

Lux Judit

Budapest, 1988. augusztus 24. Tasí András, Bereczki János és Grün Lajos bányászok a Bányász Szakszervezet székházában, ahol a pécsi bányászok képviselői politikusokkal és a sajtó képviselőivel találkoztak. Előzőleg a Mecseki Szénbányák pécsi bányaüzemének István aknájában 23-án 150 bányász figyelmeztető munkabeszüntetést tartott.

1988. augusztus 23-24-én estétől estéig tartó sztrájkot tartottak a Mecseki Szénbányák dolgozói. A figyelmeztető munkabeszüntetés közvetlen kiváltó oka a közzétett hirdetmény volt, arról, hogy múlt évi teljesítményeik alapján Pécsbánya dolgozói mekkora hűségjutalomban részesülnek. A kihirdetett hűségjutalmak nettó összege több ezer forinttal kevesebb volt, mint egy évvel korábban, s ezt a bányászok úgy értékelték, mint munkájuk lebecsülését, a bányászat leértékelődését. A tárgyalások eredményeként a bányászok a kormánnyal megállapodtak a hűségjutalom nettó összegében.

(MTI Fotó: Wéber Lajos)

Könyvajánló

Közel két évtizede ismerjük egymást e kötet szerzőjével, Soltész Imrével. Számos közös témánk egyike mindig is a foci volt. Erről a csodálatos sportágról állandóan különleges lelkesedéssel beszélt. Szavából nem csak az érződött ki, hogy szereti, de az is, hogy volt és van személyes „köze

hozzá”.

Akik elolvassák ezt a könyvet, látni fogják, hogy mire gondolok. Az olvasmányosan megírt élettörténetből mindvégig kiérződik majd a futballszeretet, a zöld gyepr iránti tántoríthatatlan elköteleződés, a közvetlen, szívbeli kapcsolat a labdarú-

BÁNYAMUNKÁS

Negyvenhat év a BDSZ vezetésében

Herédi József 1975 óta vesz részt választottként, a BDSZ elnökségének munkájában, az Országos Érc- és Ásványbányák szakszervezetét képviselve. Ő a testület legrégebbi tagja. Mondhatnám, hogy nagy idők tanúja, meg hogy az utolsó „szakszervezeti bölények” egyike, de mindezekre csak legyintene: minnek a felhajtás. Ha jól számolom, jövőre lesz negyven éve, hogy ismerjük egymást, tán írhatom, hogy most, amikor visszavonul az érdekvédelem első vonalából, utódjára hagyva jelenlegi tisztségeit, régi barátként ülünk le egy afféle összegző interjúra.

- *Kezdjük az elején. Hogyan kerültél a bányász szakmába?*

- 1961-ben végeztem a Vasútgépészeti Technikumban, majd elhelyezkedtem a vasútnál, motorszerelőként. Innen bevonultam katonának, s leszerelés után – 1964-ben indult Zebegényben az őrlőüzemes bánya – oda kerültem gépészeti vezetőnek. 1961 júliusában, mikor beléptem a vasúthoz, ott az volt a szokás, hogy mindjárt szakszervezeti tagnak is beléptettek.

- *Hatvan éve vagy szakszervezeti tag?*

- Igen. Beiratkoztam a munkáskáder-képzőbe, majd később a vezetőképzőbe, a SZOT-nak voltak ilyen iskolái. Ezek nagyon hasznosak voltak, mert igen sok tapasztalatot szerezhetett az ember az érdekképviselő vezetői gyakorlatát és elméletét illetően.

- *Mikor kerültél át a bányászszakszervezetbe?*

- 1975-ben kerültem a BDSZ (Akkor Bányaiipari Dolgozók Szakszervezete volt az elnevezés) elnökségébe, mivel az Országos Érc- és Ásványbányák (OÉÁ) szakszervezeti bizottságának titkára lettem. Akkor a vállalati létszám közel hétezeröttszáz fő volt. Ellentmondásos volt a vállalatban belüli helyzet, mert az ércbányászat rendszerint veszteséges volt, az ásványbányászat viszont nyereséges. Így a kettő egymást kiegészítette. (A keresztfinanszírozás nem volt ritka, abban az időben! – A szerk.) Ez a helyzet a bérfejlesztéseknél jelentett komoly gondot, a két bányászati ág között állandó feszültség forrás volt. A szakszervezet folyamatosan azon dolgozott, hogy ezt a feszültséget oldja, és sikeres is volt ez a törekvése.

- *Amikor bekerültél, kik voltak az elnökség tagjai?*

- Csak néhány nevet említek, ami talán néhány embernek még ismerősen cseng: Simon Antal, Zgyerka János, Pothornik József, Kómár András, Buku Imre voltak többek között a testület tagjai. (Valamennyien a bányász szakszervezeti mozgalom emblematisz alakjai, kiemelkedő vezetői voltak! – A szerk.) Rengeteget tanultam tőlük. Nagyon nagy szeretettel fogadtak, sok hasznos tanáccsal láttak el, életre szóló élmény, hogy ezeket a nagyformátumú mozgalmi vezetőket még láthattam, hallhattam aktív pályafutásuk időszakában. Akkor a szakszervezeteknek törvényileg szabályozva sokkal nagyobb joguk volt, mint most. Hozzájuk tartozott – többek között - a társadalombiztosítás, az üdültetés. Könnyebb volt megválaszolni azt a gyakori, munkavállalók részéről felmerülő kérdést, hogy: mit ad a szakszervezet? Abban az időszakban voltak a versenymozgalmak. A szénbányászatban, szabadszombatokon mentek a szén-csaták, de az ércbányászatban belül is szerveztük a hétvégékre a munkaverseny részeként a műszakokat. A szakszervezeti tisztségviselőket versenyeztettük és díjaztuk, ezzel a gyakorlati munkát segítettük és oktattuk őket.

- *Aztán jött a rendszerváltás.*

- Már ezt megelőzően elkezdődött és be is fejeződött a vasércbányászat leépítése. A kohászat megroppanása miatt nem kellett a vasérc, az ukránoktól hoztak be olcsóbb nyersanyagot. Termékszerkezetváltásra volt szükség, akkor került előtérbe a dolomitfelhasználás. Az ércbányászat is megszűnt a bányászat általános visszafejlesztését. A létszám ezerkettőszázra apadt. Leányvállalatok alakultak, majd később ezekből korlátozott felelősségű társaságok lettek. Volt, ahol sikerült megtartani a korábbi kollektív szerződésünket, de volt, ahol nem, s ezeken a munkahelyeken nem tudtuk a szakszervezetet meg-

tartani, vagy újat létrehozni. A mai aktív szakszervezeti taglétszámunk olyan százhuszra tehető. A nyugdíjasaink külön alapszervezetekben tevékenykednek. Létrejött az Érc- és Ásványbányászok

Szakszervezete önálló jogi személyként bejegyezve. Ennek voltam én az elnöke.

- *Függetlenített volt a titkári funkciód?*

- Volt, hogy a vállalat állományába tartoztunk, volt, hogy a BDSZ-központtól kaptuk a bérünket, majd ismét a vállalattól. De ha olyan értelemben kérdezed, hogy csak a szakszervezeti munkával kellett foglalkoznom, akkor igen, ez egy függetlenített funkció volt. Addig tartott, míg el nem kezdődött a privatizáció és az ezzel járó létszámleépítés. Innentől más feladatokat is végeztem.

- *Tudomásom szerint vannak alapítványaitok is.*

- Amikor a privatizáció elkezdődött, létrehoztunk két alapítványt. Bár nem nagy támogatást kaptunk hozzá, de belefogtunk. Az egyik az OÉÁ nyugdíjasainak, hozzátartozóinak a segélyezését (Érc és Ásványbányász Dolgozókért Nyugdíjasok és Hozzátartozóiért Alapítvány), a másik pedig (Érc- és Ásványbányászok Egészségmegőrzéséért Alapítvány) az egészségmegőrzése címszó alatt az üdültetést végzi. Ez utóbbi alapítvány kuratóriumának az elnöke vagyok.

Amikor elkezdődött a vállalatok leépítése, akkor az Alapítványnak sikerült a vállalati üdülőket – pályázat útján – megszerezni. Abban reménykedtünk, hogy az újonnan létrejött leányvállalatok, illetve azokból átalakult Kft-k, nagyobb igénnyel lépnek fel, s ezáltal nagyobb támogatást kapunk. Sajnos nem így történt. Így aztán önállóan, külső segítség nélkül, vállalkozás formájában kellett üzemeltetnünk az alapítványokat. Így működünk a mai napig.

- *Feladod az eddigi megbízatásaidat.*

- Az elnöki tisztségeket – mind a szakszervezetit, mind pedig a két kuratórium vonatkozásában, s ebben benne van a BDSZ elnökségi tagság is! – feladom. Az alapítványt illetően ennek az az oka, hogy két éve meghalt a kollégám, aki az egyik alapítvány elnöke volt. Nehéz helyzetbe kerültünk, mert hiába voltam én egyik aláíróként megjelölve, nem tudtunk hozzájutni a bankban lekötött pénzünkhöz. Közel egy évig tartott, míg sikerült a törvényszéken átiratni a nevemre. Tanulva ebből a helyzetből, úgy gondoltam, hogy ideje lépni, hogy ez ne ismétlődhesen meg, s ezért mindhárom, már említett elnöki tisztségemet átadom. Ez azért szükséges így, mert a szakszervezet alapító tag, mindkét alapítványnál.

- *Ha visszatekintesz erre a szakszervezeti vezetésben eltöltött negyvenhat évre, a mai fejeddel is elvállalnád és ugyanígy csinálnád mindent?*

- Elvállalnám, de a mai tapasztalatommal sok mindent másképp csinálnék. A vagyoni helyzettel kapcsolatos törvényeket mindenképpen. Az sikerként könyvelhető el, hogy a vállalatban belül meg tudtuk tartani a vagyont. Ugyanez a SZOT vagyonnal kapcsolatosan nem mondható el. Lehet elemezgetni, hogy miért, de visszafordítani nem. Amikor felütötte fejét a szakszervezetben belül a pluralizmus, és sorra alakultak az alternatív szakszervezeti tömörülések, nálunk is volt rá kezdeményező szándék, de aztán csírájában elhalt valamennyi.

- *A te szakszervezeti történeted koraikon átívelő, hiszen voltál érdekvédő a szocializmust építő korszakban és voltál*

a rendszerváltás utáni „vadkapitalizmus” idején, egészen napjainkig. Melyik korszakra emlékszel vissza szívesebben? Másképp megfogalmazva: mikor volt jobb szakszervezeti vezetőnek lenni?

- Egyértelműen a rendszerváltás előtt-tiben.

- *Ennek oka, hogy akkor az iparág úgymond fénykorát élte, vagy az, hogy a szakszervezeti munka nagyobb megbecsülést élvezett?*

- Mindkettő. Én rengeteg vitára emlékszem azokból az időkől, amelyeket a vállalat vezetőivel folytattunk, akik nem voltak könnyű emberek. De mindig megtaláltuk azt a pontot, ami egyaránt jó volt a munkáltatónak és a munkavállalóknak.

- *Sokan mondják ma, kritikusán a múltba nézve, hogy a régi rendszerben a szakszervezet transzmissziós szerepet játszott, a párt utasításait hajtotta végre, nem volt más feladata.*

- Ez munkahelyi szinten nem így nézett ki. Akkor is volt bértárgyalás, akkor is harcolnunk kellett sok esetben a jobb munkakörülményekért, ami nem általános célokat jelentett, hanem konkrét, kézzel fogható feladatokat, mint pl. kulturáltabb öltözőket, a bejárást könnyítő szállítást, stb. Nyugodtabb volt az érdekvégyesítő munka, mert az életben maradásért, ami a mai kor gyakori velejárója, nem kellett küzdenünk, de a munkánk sokrétű volt így is. A már említett üdülésen, társadalombiztosításon, versenymozgalmakon kívül, mi szerveztük a szabadidős tevékenységeket, kultúr-programot, sporteseményeket, családi rendezvényeket is.

- *Mivel foglalkozol manapság?*

- Van tennivalóm bőven. A törvényszék felé a változásjelentéseket én készítem elő az ügyvéd részére, aki benyújtja a bíróságnak. Aztán még az átadás-átvétellel is előtűnk van, ezzel is lesz munka. A későbbiekkel illetően, bár most hátrébb lépek egyvel, de maradok a szakszervezet alelnöke, illetve mindkét alapítvány kuratóriumának a tagja. Remélem, hogy hasznosan tudom segíteni utódom munkáját.

- *Ehhez kívánok neked nagyon jó egészséget és bányászköszöntéssel: jó szerencsét!*

H.I.P.

Lajer László 1934-2021

1953-ban a Nehézipari Műszaki Egyetem Bányamérnök Karán olajmérnöki képesítést szerzett. Ezt követően dolgozott a Budafoki Kőolaj-termelő Vállalatnál, az OKGT Nagykanizsai Laboratóriumában, a Nagyalöldi Kőolajtermelő Vállalatnál, a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem ipargazdasági tanszékén.

1974 április 1-én lett a BDSZ elnökségének tagja, a Központi Vezetőség titkára. Munkaterületéhez tartozott a szakszervezet közgazdasági, munkavédelmi, üzem-egészségügyi és szociális munkájának felügyelete, a Bányamunkás Szerkesztőbizottságának vezetése. 1989. szeptember 30-án vonult nyugdíjba.

A rendszerváltás évében fejezte be aktív pályafutását. Tizenöt éven keresztül volt a BDSZ országos vezetőinek egyike, abban a korban, amiben szocializálódott, s részvevőjeként a bányász szakszervezeti mozgalom csendesebb, majd egyre mozgalmasabb, forrongó, átalakulást sejtető időszakának.

Ebben már nem kívánt részt venni, úgy gondolta, ezt a munkát kezdjék el a fiatalabbak. A szakszervezetet azonban nem engedte el. A központi alapszervezet tagjaként, rendszeresen vett részt a taggyűléseken, rendezvényeken. Érdekelte, hogy az a mozgalom, amelynek alakításában hosszú időn keresztül részt vett, merre fejlődik tovább. Szívesen beszélt a múltról, nyilvánított véleményt a jelent és a jövőt illetően.

Halálával a bányász szakszervezeti mozgalom elkötelezett képviselőjét veszítettük el.

Nyugodjon békében!

Bella

Sokféleképpen tapasztalhatjuk meg az idő múlását, de a legfájdalmasabb, legszomorúbb felismerése ennek az, amikor elveszítünk valakit, egy olyan embert, aki közel állt hozzánk, akit szerettünk, s akinek életigenlő létezésé se forgatókönyvében egyáltalán nem szerepelt a halál.

Ilyenkor döbbenünk rá milyen törékeny az ember élete, hogy minden múlandó, s a szeretet ereje is véges, mert képtelen a természet törvényeit felülmúlni.

A sors különös rendezése, hogy éppen abban az újságban írok róla, amelynek évtizedeken keresztül volt a tördelőszerkesztője. Felidézem az alakját, a gesztusait, az örökös mosolyát, amellyel a világot szemlélte, de tudom, hogy képtelen leszek egy rövid nekrológban visszaadni mindazt, ami ő volt számunkra.

Rendkívüli alázattal és magas szakmai tudással végezte munkáját, neki is köszönhető, hogy az újság külleme megőrizte az alapítók által kitalált, s mind a mai napig viselt formáját. Megalapozott javaslataival, jártasságát igazoló ötleteivel hasznosan segítette a mindenkori szerkesztők munkáját.

Három főszerkesztő irányítása alatt dolgozott, s mindegyik ragaszkodott ahhoz, hogy a munkatársa legyen. Megbízható volt és pontos – persze ez a tördelőszerkesztők alaptulajdonsága -, ha elfogadta a számára kimért határidőt, kifogástalan minőségben szállította a tördelt anyagot, az ígérete szerint.

Szívesen vett részt a szerkesztőségi összejöveteleken, társasági ember volt. Minden érdekelte, a szakmai munkán túl is, jót lehetett vele beszélgetni. Megtapasztaltam ezt, különösen akkor, amikor, egészségi állapota romlása okán, lakására vittem az adott lapszám kéziratait, s az aktuális teendőn túl szót ejtettünk családról, barátokról, politikáról, szinte mindenről, ami éppen eszünkbe jutott.

Pár évvel ezelőtt súlyos szívműtéten esett át, s a látása is

jelentősen romlott, nagyon nehezen, szinte szabadkozva mondta, hogy már nem tudja vállalni tovább a lap tördelését.

Telefonon még beszéltünk néha, örült a híreknek, érdeklődése, pozitív élet-szemlélete, jövőbe vetett hite semmit nem változott.

Most itt a fájdalmas értesítés: Kiss Károlyné, Mihály Izabella, 2021. július 27-én, életének 82. évében elhunyt.

Nyugodj békében, Bella!

Hámori István Péter
főszerkesztő

Tóni

Szeptember 2-án lett volna hetvenöt éves, s jövő év február 22-én lesz húsz éve, hogy itt hagyott minket. Schalkhammer Antal a magyar szakszervezeti mozgalom, a bányász-szakszervezet emblematikus alakja, a BDSZ elnöke volt. Síremléke Tatabányán – mely városhoz ezer szál kötötte – az Ótelepi temetőben található, M. Nagy József alkotása.

A BDSZ tatabányai szövetsége – mely létrehozta és gondozza az emlékhelyet – minden évfordulón elhelyezi az emlékezés virágait. Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke, s Vasas Mihály (képünkön) a tatabányai szövetség elnöke az idén is megemlékezett az egykori legendás érdekvédőről, vagy ahogy a városban, s szakszervezeti körökben még mindig szeretettel emlegetik: Tóniról.

Könyvismertetés

A napokban jelent meg Hofferné Dr. Hanich Erika „Tisztelet az elődöknek, emlékül a jövőnek” című könyve, amit édesapja – aki a Dudari Szénbányában csillésként, majd vājarként dolgozott, s aki 2000 december 28-án lett volna 100 éves – emlékére és tiszteletére kezdett el írni. Emellett az is a célja volt, hogy átfogó képet rajzoljon a bányászatról, a dudari bányászokról, a Dudari szénbányáról.

A százhetvennyolc oldalas könyv különleges, példaértékű az alábbiak miatt:

A szerző csak iratokból, személyes elbeszélésekből és gyerekkori emlékeiből adhatott képet. A könyvben hetvenöt irodalmi utalás van, ezzel Guinness rekordere lehetne.

A 147–178. oldalakon számos korabeli, színes fénykép található, közülük kilenc oldalon édesapja iratai (munkakönyv, vājár bizonyítvány, vállalati igazolvány, szakszervezeti tagkönyv) és számos kitüntetés.

A szerző kutatásai során rájött, hogy több évszám is szinte kötelezi, hogy egy könyv megjelenjen a Dudari Bánya történetéről. A könyvben számtalan adat, most csak kiemelés a teljesség

igénye nélkül:

1. 110 évvel ezelőtt Taeger Henrik javaslatára a bakonyi szénbányászat gondolata felmerült. A MÁK Rt Csetényen, Dudaron, Bakonyánán hat, a jádsdi területen hét fűrást mélyített le.

2. 90 évvel ezelőtt 1931. április 4-én került sor a Dudar II sz. produktív fűrás mélyítésére melynek vezetője Vítális István volt.

3./85 éve volt, hogy 1936. január 2-án megkezdődtek, majd július 30-án befejeződtek a feltárási munkák a Dudari Keréklápa dűlőben.

4./70 éve, 1951. január 1-én a Dudari Szénbánya önálló Szénbánya lett.

5./30 éve, hogy 1991. december 28-án a vállalat jogutód nélkül felszámolásra került.

6./20 éve, hogy befejeződtek a Dudari Bánya végleges bezárási, terület-rendezési munkái.

S most pár sor a könyv tartalmáról / fejezeteiről (összevontan):

Ajánlás (Bencsik Gábor okleveles bányamérnök, környezetvédelmi szakmérnök).

Előszó (a szerző).

A bányászat története a kezdetektől,

a köszén és a köszénbányászat a világon és hazánkban, és felhasználása.

A bányászati tudományok fejlődése. Bányatelepi iskolák, bányászati szakoktatás, bányászati felsőoktatás.

Bányamunkás viszonyok (munkaidő, bérék, egészségügy, bányaművelés veszélyei, balesetek, juttatások).

Lázadások, sztrájkok, szakszervezeti mozgalom.

OMBKE.

Dudar több fejezetben (75–125 oldal).

Bakonyi Panteon, Zirc.

Öreg Bakony Baráti Egyesület, édesapja.

Szakkifejezések, bányász himnusz.

A könyvet 2020-ban Bencsik Gábor lektorálta, a nyomtatás és a kötészeti munkák az OOK-Press Nyomda (Veszprém) dolgozói dicséri.

A 250 példányban megjelent könyv, aminek döntő része tiszteletpéldányonként került elosztásra, megrendelhető, amíg a készlet tart az alábbi címen és áron: Hofferné Dr. Hanich Erika Nagyesztergár, Radnóti út 65. 2500.- ft + postaköltség. E-mail: drhanicherika@gmail.com

Dr. Horn János

Díszoklevél ünnepélyes átadása

2021. augusztus 27-én került sor a Miskolci Egyetem Nyilvános Egyetemi Szenátus ülésén a Műszaki Földtudományi Kar és a Műszaki Anyagtudományi Kar ünnepélyes arany, gyémánt, vas és rubin díszokleveleinek átadására.

Az idei ünnepség – melyeken minden évben meghívottként jelen voltam – számos újdonsággal valósult meg a COVID járvány miatt:

Most először az elnökségben a rektor bal és jobb oldalán az egyetem négy dékánja foglalt helyet. A COVID járvány miatt most egyidejűleg került sor a 2020-ban és 2021-ben végzetek részére a díszoklevél átadásra. A korábbi években mindig 15-20 fő „külső” meghívott volt jelen, akiket a rektor név szerint is köszöntött. Most viszont nagyon szép volt, hogy mindkét kar jelenlevő korábbi dékánjait köszöntötték. Az ünnepségre minden kitüntett egy kísérőt hozhatott magával. A kísérők a karzatról nézhették végig az ünnepséget. Többen maszkban vették át az oklevelet. Az átvevők fehér kesztyűt viseltek. Az ünnepség on-line-n is látható volt (ez nem újdonság).

Az ünnepség a korábbi évek forgató-

könyve szerint valósult meg.

A Himnusz elhangzása után Prof. Dr. Szűcs Péter az Egyetem általános rektor-helyettese nyitotta meg az ülést, majd a kar két dékánja (Prof. Dr. Mucsi Gábor és Prof. Dr. Palotás Árpád Bence) tette meg előterjesztését. A rubin-, vas, gyémánt- és aranyoklevelek átadása után a Műszaki Földtudományi Karon a 2020-ban végzetek nevében Dr. Hursán László, a 2021-ben végzetek nevében Bács Péter, a Műszaki Anyagtudományi Karon a 2020-ban végzetek nevében Dr. Imre József, a 2021-ben végzetek nevében Dr. Tolnay Lajos mondott köszöntőt.

A kitüntetetteket köszöntötte Pecsmány Péter a kiváló hangú énekes, aki a MFK-n végzett, akinek doktori védési időpontja már ki van tűzve, három alkalommal egy - egy népszerű dalt adott elő.

Prof. Dr. Mucsi Gábor dékán úr a két kar nevében köszöntötte az ünnepeket, majd az aranyokleveles bánya- és kohómérnök évfolyamok az ünnepség emlékére évfolyamszalagot kötöttek fel a kari zászlókra.

A Bányamérnöki Karon 1970-ben

végzetek nevében Szala Pálné Fehér Zsuzsanna aranyokleveles geológus-mérnök és Kövesi Tibor aranyokleveles bányaművelőmérnök, majd az 1971-ben végzetek nevében Králik Iván Kálmánné Garamvári Katalin és Scherber Hartwigné Garamvári Mária aranyokleveles bányamérnökök kötötték fel a szalagokat és ezután a Bányászhimnusz eléneklésére került sor.

A Kohómérnöki Karon 1970-ben végzetek nevében Csizmazia Ferenczné Dr. Antal Ágnes és Czákó Kálmánné Ladányi Erzsébet aranyokleveles kohómérnökök, majd az 1971-ben végzetek nevében Surányiné Patsch Katalin és Dr. Dudás Gyula aranyokleveles kohómérnökök kötötték fel a szalagokat és ezután a Kohászhimnusz eléneklésére került sor.

Az ünnepség Prof. Dr. Szűcs Péter rektor-helyettes beszédével és a Szózat eléneklésével fejeződött be.

Idén is – mint a korábbi években – mindenki megkapta/megkapja az ez alkalommal készített könyvet, melyben minden kitüntetett rövid életrajza olvasható.

H.J.

Egy kis bányászkozás

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															

VÍZSZINTES:

1. Autómárka – a gyöngyösi kórház névadója (Pál) – hamburgi csapat. 2. Nem ezzé – A három kövér írója (Jurij) – Voznyeszenszkij poémája. 3. A hasznosítható ásványi nyersanyag lehet szilárd, folyékony, gáznemű vagy ... – in medias ...; a dolgok közepébe vágva. 4. ... Schwarzenegger; színész és politikus – hiábavalóság. 5. Ókori nép – az egyik evangélista. 6. Harcban vesz részt – készlet, angolul – Zirc határai! 7. Ezredes, röviden – szlovákiai folyó – tájékozottság. 8. Torinói autó – szobor áll rajta – nagyszülő, becézve. 9. Fortélyt figyel – rovarpáncél anyaga – Sveti ...; horvátországi alagút. 10. Te és ő – szent, röviden – zsákot megtömő. 11. Tejfehérje – Az MLSZ egyik programjának neve. 12. Finom, tréfásan – gyümölcs terem rajta. 13. ...véd; ...íz – az ismert kiömlési kőzet, az obszidián magyar neve. 14. Számptalan – asztalitenisz-márka – francia zeneszerző volt. 15. A reggae előfutára – csúspont – szállítószlop.

FÜGGŐLEGES:

1. A Forsyte ...; angol filmsorozat – gyalázatos, komisz – ..., hogy utolérjenek! Keleti Márton rendezte film. 2. Kerek szám – bányászok által feltárt szilárd nyersanyagok az érc és a szén mellett. 3. ...kivül; és – tó a Turáni-alföldön – szardellagyűrű. 4. ... szájjal; ámulat – gyakorlat ... a mestert. 5. Foggal szakít – ellen...; antipátia.

6. Valamely felületből hullámszerűen kiemelkedő vonalak, sávok, recék összessége – Dugovics ...; nádorfehérvári hős. 7. Német város a Duna mellett – utcára tesz – Nick ...; filmsztár. 8. Émelyítő – madárka börtöne – ...-effektus; bőrhátas. 9. Alattomosan rágalmaz – Máté, spanyolul – szörp neve. 10. Balázs Fecó nevével is fémjelzett együttes volt – igen rövid idő. 11. ...fajd; madár – becézett Kornélia. 12. Sors – ijedt. 13. Berzsenyi Dániel egyik verse – gríz – a Nemzet Színésze volt (István). 14. Mik azok, amiket már az őseimbek is használtak a bányászáshoz? – az ő irányába. 15. Az egyik dunántúli megyéből való – ló kicsinye – kitűzött díj elnyeréséért zajló ókori művészeti verseny.

Beküldendő a vastag betűs sorok megfejtése!

Bajai Ernő

A rejtvénypályázat nyertesei

A júniusi rejtvényünk helyes megfejtése a következő: SÓ, ARANY, EZÜST, RÉZ. KÖRBENJÁRÓ LÓVAL. NAGYBÁNYA. VASÉRC.

A nyertesek: Ádám Julianna, 3023 Petőfibánya, Apci u. 3.; Berencsi Józsefné, 3720 Sajókaza, Szoták u. 3.; Hindrik László Péterné, 2840 Oroszlány, Tancsics Mihály u. 31. 7/2.

A nyereményeket postán küldjük el.

Elnökségi ülés

A BDSZ elnöksége 2021. szeptember 8-án tartotta következő, munkaterv szerinti, ülését, a BDSZ Székház elnökségi tanácstermében.

Az első napirendi pontban alelnöki tájékoztató hangzott el a BDSZ tagszervezési akciójának indítási tapasztalatairól.

Ezt követően a testületi tagok ismertető hallgattak meg a könnyűipari GINOP program végrehajtásáról, Beóthy-Fehér Szabolcs előadásában.

Ezután az érintett elnökségi tagok fejtették ki álláspontjukat a „Hazai foglalkoztatási várakozások, a pandémias helyzet utáni tapasztalatokról állásfoglalás kialakítása a tagozatok és a cégek szakszervezeti képviselőinek helyzetértékelése alapján” címet viselő napirendi pontban.

A negyedik napirendi pontban személyi kérdéseket tárgyalt meg az elnökség, majd az ülés az egyebek napirenddel zárult.

Fontos változás

a bányász egészségkárosodási járadékban részesülők keresőtevékenységével kapcsolatban

Az egyes bányászati dolgozók társadalombiztosítási kedvezményeiről szóló 23/1991. (II.9.) Korm. rendelet 5/K. §-a módosításával 2021. június 27-i hatállyal eltörlésre került a bányász egészségkárosodási járadékosok (bej.)

keresetkorlátozó szabályozása.

Fenti határnaptól kezdődően a rehabilitációs és rokkantsági ellátásban részesülők mellett így már a bej.-ben részesülők is kereseti korlátozás nélkül dolgozhatnak.

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA-
ÉS IPARI DOLGOZÓK
SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

Főszerkesztő: Hámori István Péter • Szerkesztőség: 1068 Budapest VI. Városligeti fasor 46-48.

Telefon: 322-1226 • Fax/üzenetrögzítő: 351-7758 • E-mail: bdsz@banyasz.hu •

A Bányamunkásban megjelent cikkek interneten is hozzáférhetők: www.banyasz.hu • Kiadja és

nyomja a Nyomdort Kft. • Tel.: 06 30 825-4084 • Felelős kiadó: Rabi Ferenc • ISSN 0133-6630